

↔ आयकर ऐन, २०३१

लालमोहर र प्रकाशन मिति

२०३१।७।५

संशोधन गर्ने ऐन

१. आयकर (पहिलो संशोधन) ऐन, २०३४	२०३४।५।२२
२. आयकर (दोस्रो संशोधन) ऐन, २०३६	२०३६।६।५
३. आयकर (तेस्रो संशोधन) ऐन, २०३७	२०३७।६।२
४. आयकर (चौथो संशोधन) ऐन, २०४१	२०४१।७।२७
५. आयकर (पांचौं संशोधन) ऐन, २०४२	२०४२।६।२३
६. आयकर (छैठौं संशोधन) ऐन, २०४३	२०४३।६।२२
७. आयकर (सातौं संशोधन) ऐन, २०४६	२०४६।६।११
८. अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७	२०४७।६।२७
९. न्याय प्रशासन ऐन, २०४८	२०४८।२।१६
१०. आयकर (आठौं संशोधन) ऐन, २०४९	२०५०।३।१०
११. केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०५७	२०५७।४।२६

२०३१ सालको ऐन नं. २३

आयकरसम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : आयकरसम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेववाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेको छ ।

↔ आयकर ऐन, २०५८ द्वारा खारेज ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “आयकर ऐन, २०३१” रहेको छ ।

(२) यो ऐन नेपाल अधिराज्यभर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “आय” भन्नाले दफा ५ बमोजिमको स्रोतहरुबाट आर्जन वा प्राप्त भएको नगदी वा जिन्सी आयलाई सम्झनु पर्छ ।

^१(ख) “कर” भन्नाले यो ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम लागेको वा लाग्ने आयकर सम्झनु पर्छ र सो शब्दले यो ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम लागेको वा लाग्ने जरिवाना, शुल्क, थप शुल्क र दफा ३५ बमोजिम माग गरिएको धरौटी रकम समेत सम्झनु पर्छ ।

(ग) “करदाता” भन्नाले यो ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम आयकर तिर्नु पर्ने कर्तव्य भएका वा त्यस्तो आयकर तिर्नु पर्ने व्यक्तिलाई कर अधिकृतले यस ऐन अन्तर्गत सूचना वा अरु कुनै कारवाई गरिएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(घ) “आय वर्ष” भन्नाले दफा ४९ बमोजिम कुनै व्यक्तिले आफ्नो कारोबार वा व्यवसायको आय व्ययको लेखा राखेको अवधि वा आय व्यय निश्चित गर्ने अवधि सम्झनु पर्छ ।

^२(ङ) “कर निर्धारण” भन्नाले अस्थायी कर निर्धारण, अग्रिम कर निर्धारण, पुनः कर निर्धारण, अतिरिक्त कर निर्धारण, स्वयंकर निर्धारण, स्वयंकर निर्धारणमा कर अधिकृतले

^१ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^२ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^३ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

थपघट गरी निर्धारण गरेको कर निर्धारण आदेश र दफा ३५ बमोजिम धरौटी माग गरिएको निर्णयलाई समेत जनाउँछ ।

(च) “कर अधिकृत” भन्नाले यस ऐनको प्रयोजनको निमित्त श्री ५ को सरकारले नियुक्त गरेको कर अधिकृत, खरिष्ठ कर अधिकृत, प्रमुख कर अधिकृत वा यो ऐनबमोजिम कर अधिकृतको अधिकार प्रयोग गर्न पाउने गरी श्री ५ को सरकारले नियुक्त गरेको अन्य कुनै अधिकृत सम्भन्तु पर्छ ।

५(छ) “फर्म” भन्नाले प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम दर्ता भएको वा नभएको जुनसुकै फर्म सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले साभेदारी फर्म समेतलाई जनाउँछ ।

(ज) “कम्पनी” भन्नाले तत्काल प्रचलित कम्पनी ऐन वा अन्य प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम संस्थापन भएको कम्पनी वा संगठित संस्थालाई सम्भन्तु पर्छ र यस शब्दले कुनै कानून अन्तर्गत संस्थापन भएको वा नभएको भए तापनि यो ऐनको प्रयोजनको लागि कम्पनी हो भनी महानिर्देशकले सामान्यवा विशेष आदेशद्वारा तोकिएको कुनै पनि विदेशी संस्थालाई समेत जनाउँछ ।

(झ) कुनै कम्पनी, फर्म वा सार्वजनिक संस्थाको सम्बन्धमा “मुख्य अधिकारी” भन्नाले देहायबमोजिमको व्यक्तिलाई सम्भन्तु पर्छ:-

(१) सो कम्पनी, फर्म वा सार्वजनिक संस्थाको सचिव, कोषाध्यक्ष, मालिक (प्रोपाइटर) प्रशासक, मेनेजर, एजेण्ट, मैनेजिङ डाइरेक्टर, वर्किङ डाइरेक्टर वा मैनेजिङ एजेण्ट, वा

---

^५ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^५ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (२) खण्ड (१) मा लेखिएको व्यक्ति नभएमा वा फेला नपरेमा सो कम्पनी, फर्म वा सार्वजनिक संस्थासँग सम्बन्धित अन्य कुनै अधिकारीलाई मुख्य अधिकारी भन्ने ठानी कर अधिकृतले सूचना पठाएकोमा सो सूचना पाउने अधिकारी ।
- (ज) “कृषि आय” भन्नाले दफा ५ को खण्ड (क) बमोजिमको आय सम्भन्नु पर्छ ।
- ६(ज१) “कृषि” भन्नाले जमीनबाट प्रत्यक्ष उब्जनी गर्ने काम सम्भन्नु पर्छ ।
- (ट) “पारिश्रमिक आय” भन्नाले दफा ५ को खण्ड (ग) बमोजिमको आय सम्भन्नु पर्छ ।
- (ठ) “उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसायीको आय” भन्नाले दफा ५ को खण्ड (ख) बमोजिमको आय सम्भन्नु पर्छ ।
- (ड) “घर जग्गा बहाल आय” भन्नाले दफा ५ को खण्ड (घ) बमोजिमको आय सम्भन्नु पर्छ ।
- ७(ड१) “कूल आय” भन्नाले करदाताको कारोबारबाट प्रत्यक्ष खर्च कट्टा गरी हुन आउने रकम सम्भन्नु पर्छ ।
- ८(ढ) “खूद आय” भन्नाले कुनै व्यक्तिले आर्जन गरेको आयमा आय आर्जन गर्ने सम्बन्धमा यस ऐनबमोजिम कटाउन पाउने खर्च कटाई सकेपछिको बाँकी रहेको रकम सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले दफा ३३ को उपदफा (२) अनुसार कायम गरिएको खूद आयलाई समेत जनाउँछ ।

६ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

७ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

८ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१(ठ९) “पूर्व सञ्चालन खर्च” भन्नाले कारोबार शुरु हुनुभन्दा अघि भएको पूंजीकृत गरिने प्राविधिक परामर्श खर्च, सुपरिवेक्षण खर्च, ऋण लिएको रूपैयाँको व्याज, अध्ययन-अनुसन्धान खर्च, प्रचार-प्रसार खर्च, रजिष्ट्रेशन तथा इजाजत-पत्रसम्बन्धी खर्च र कारोबार सञ्चालनमा त्याउनको लागि भएको अन्य वास्तविक खर्च सम्भन्नु पर्छ ।

तर देहायबमोजिमको रकमलाई पूर्व सञ्चालन खर्च मानिने छैन:-

- (क) वासलातमा जायजथातर्फ समावेश गरिएको स्थिर जेथामा भएको खर्च रकम, र
- (ख) सोध भर्ना वा पछि खर्चमा मिलान गर्ने गरी पेशकी दिएको रकम ।
- (ग) “व्यक्ति” भन्नाले फर्म, कम्पनी र संस्था समेतलाई जनाउँछ ।
- (त) “दम्पती” भन्नाले वैवाहिक सम्बन्ध कायम रहेका पति पत्नी सम्भन्नु पर्छ । तर सम्बन्ध विच्छेद भई, अंश भै वा अदालतको निर्णयले मानो छुट्टिई वास्तवमा छुटा छुट्टै बसेकोमा दम्पती मानिने छैन ।
- (थ) “परिवार” भन्नाले पति, पत्नी र आमा वा बाबु जीवित छुउञ्जेल अंश छुट्टिएको वा नछुट्टिएको नाबालक छोरा, छोरी सम्भन्नु पर्छ ।
- (द) “नोक्सान” भन्नाले मुनाफा वा फाईदा निर्धारण गर्दा देखिन आएको नोक्सान सम्भन्नु पर्छ ।

---

^९ सातौँ संशोधनद्वारा थप ।

- १०(घ) “महानिर्देशक” भन्नाले कर विभागको महानिर्देशक सम्भन्नु पर्छ ।
- (न) “सार्वजनिक हितको कार्य” भन्नाले मुनाफाको उद्देश्य नराखी नेपाल अधिराज्यभित्र गरिने कुनै धार्मिक कार्य, असहाय व्यक्तिको उद्धारक कार्य, शैक्षिक वा चिकित्सा सम्बन्धी सहायता वा सुधार वा सार्वजनिक भलाईको लागि गरिने यस्तै अन्य कुनै कार्यलाई सम्भन्नु पर्छ ।
- (प) “अस्थायी वासिन्दा” भन्नाले देहायका व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ :-
- (क) कुनै आर्थिक वर्षभरी ^{११}एकसय त्रियासी दिन वा सो भन्दा कम अवधिसम्म नेपाल अधिराज्यमा बसोबास गरेको व्यक्ति,
- (ख) नेपाल अधिराज्यबाहिर बसोबास गरी नेपाल अधिराज्यबाट आय आर्जन वा प्राप्त गर्ने व्यक्ति,
- (ग) प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम दर्ता गरी वा नगरी कुनै विदेशी फर्म वा कम्पनीको शाखा, प्रशाखाको रूपमा वा त्यस्तो फर्म वा कम्पनीको नियन्त्रणमा सञ्चालन भई रहेको फर्म वा कम्पनी ।
- (फ) “तोकिएको” वा “तोकिएबमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमहरूमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।

३. कर अधिकृतको नियुक्ति र अधिकार प्रत्यायोजन : (१) यस ऐनको प्रयोजनको निमित्त श्री ५ को सरकारले आवश्यक संख्यामा कर अधिकृतहरू नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

^{१०} तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{११} सातौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

(२) कर अधिकृतको कार्यक्षेत्र श्री ५ को सरकारले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
श्री ५ को सरकारले आवश्यक देखेमा कुनै एक क्षेत्रको कर अधिकृतको कार्य क्षेत्रभित्र पर्ने काम कारवाई अर्को कर अधिकृतद्वारा पनि गराउन सक्नेछ ।

(३) यो ऐन लागु हुनुभन्दा अघि नियुक्त भइरहेका कर अधिकृतहरु यसै ऐन अन्तर्गत नियुक्त भएको मानिनेछ ।

(४) कर अधिकृतले आफ्नो अधिकारमध्ये सबै वा केही अधिकार आफु मुनिका कर्मचारीलाई आफ्नो सामान्य रेखदेख तथा नियन्त्रणमा सुम्पन सक्नेछ ।

(५) श्री ५ को सरकारले यो ऐनबमोजिम आफूले पाएको अधिकारमध्ये सबै वा केही अधिकार महानिर्देशक वा कर अधिकृतलाई सुम्पन सक्नेछ ।

(६) कर अधिकृतले आफ्नो अधिकार आफू मुनिका कर्मचारीलाई सुम्पने सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारबाट खास निर्देशन भएमा सोहीबमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

४. आयकर निर्धारण र असूल उपर गर्ने : साल बसाली वा कुनै एक सालको निमित्त आयकर लगाउने गरी कुनै ऐनबाट व्यवस्था भएमा यस्तो आयकर यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमबमोजिम करदाताले अघिल्लो आय वर्षभित्र आर्जन गरेको वा प्राप्त गरेको आयमा यस्तो आय वर्षको अन्तिम दिन लागू रहेको आयकरको दरबमोजिम निर्धारण गरी असूल उपर गरिनेछ । यसरी आयकर निर्धारण गर्दा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम व्यवस्था गरिएको कर लाग्ने एकाईभित्रको सबै सदस्यको संयुक्त आयमा कर लगाई असूल उपर गरिनेछ । एकाई कायम गर्दा वर्षको अन्तिम दिन जस्को जस्तो स्थिति छ, सोही आधारमा एकाई कायम गरी आयकर निर्धारण र असूल उपर गरिनेछ ।

५. आयका शीर्षकहरुको वर्गीकरण : आयकर निर्धारणको निमित्त देहायबमोजिमका शीर्षकहरुमा आयको वर्गीकरण गरिनेछ :-

- (क) कृषि,
- (ख) उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसाय,
- (ग) पारिश्रमिक,

(घ) घर जग्गा बहाल,

(ङ) अन्य स्रोतहरु ।

१२५क. दर्ता गराउनु पर्ने : (१)^{१३} .....उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसाय चलाउने व्यक्तिले सो उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसाय शुरू गर्नु अगावै कर कार्यालयमा आफ्नो नाम दर्ता गराउनु पर्नेछ र त्यसरी दर्ता गराउन सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष तोकिएको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) यो दफा प्रारम्भ हुनुभन्दा अघिदेखि उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसाय गरिराएका व्यक्तिले यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले एकसय बीस दिनभित्र उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम निवेदन दिने व्यक्तिलाई कर अधिकृतले निजको उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसाय दर्ता गरी तोकिएको ढाँचामा दर्ताका प्रमाण-पत्र दिनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम प्रमाण पत्र प्राप्त व्यक्तिले आफ्नो उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसाय छोडेमा वा बन्द गरेमा निजले सो गरेको पैतीस दिनभित्र सो कुराको सूचना कर अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ । त्यसरी सूचना प्राप्त भएपछि त्यसमा आवश्यक छानबीन गरी त्यस्तो उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसाय छोडेको वा बन्द गरेको देखिन आएमा तीन महीनाभित्र कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिको उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसायको दर्ता खारेज गर्नेछ ।

१४(५) उपदफा (३) बमोजिम प्रमाण-पत्र पाएको व्यक्तिले प्रत्येक आर्थिक वर्ष शुरू भएको मितिले तीन महीनाभित्र दर्ता नवीकरणको लागि सम्बन्धित कर कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ र कर अधिकृतले दर्ता नवीकरण गरी प्रमाण-पत्रमा सो जनाई दिनु पर्नेछ ।

---

^{१२} पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

^{१३} चौथो संशोधनद्वारा भिकिएको ।

^{१४} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

^{१५}(६) अस्थायी वासिन्दा वा गैरनेपाली नागरिकलाई उपदफा ((३) बमोजिम प्रमाण-पत्र दिंदा कर अधिकृतले आवश्यक सम्भक्तको रकम धरौटी वा धनजमानी लिन सक्नेछ ।

^{१६}ख. दर्ताको प्रमाण-पत्र पेश गराउन सक्ने : श्री ५ को सरकारले कुनै कारोबार गर्न करदातालाई दफा ५क. को उपदफा (३) बमोजिमको दर्ताको प्रमाण-पत्र पेश गराउन सक्नेछ ।

६. कर लाग्ने आय : कुनै व्यक्तिले आफ्नो आय वर्षमा दफा ५ मा तोकिएको कुनै वा सबै स्रोतहरूबाट नेपाल अधिराज्यभित्र आर्जन वा ^{१७}नेपाल अधिराज्यबाट कारोबार गरी विदेशमा आर्जन वा प्राप्त गरेको आयमा यस ऐनबमोजिम पाउने खर्चहरू कट्टा गरी खूद आयमा कर लाग्नेछ ।

तर अस्थायी वासिन्दाको हकमा निजले नेपाल अधिराज्यभित्र आर्जन वा प्राप्त गरेको र विदेशमा रही नेपाल अधिराज्यबाट प्राप्त गरेको खूद आयमा कर लाग्नेछ ।

^{१८}स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “प्राप्त गरेको” भन्नाले करदाताको आम्दानीमा भएको वृद्धि वा लेखामा आम्दानी जनाएकोलाई सम्भक्तनु पर्छ ।

^{१६}क. कर नलाग्ने आयको निमित्त भएको खर्च कट्टा नहुने : यो ऐन वा अन्य प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम कर नलाग्ने आय आर्जन वा प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा भएका खर्चहरू कर निर्धारणको प्रयोजनको निमित्त कट्टा गरिने छैन ।

^{२०}तर, कर लाग्ने तथा नलाग्ने आयमा भएको खर्च छुट्याउन वा छुट्टिन नसक्ने भएमा कर अधिकृतले दामासाहीले हिसाब गरी कर नलाग्ने आयमा भएको खर्च मिन्हा दिने छैन ।

---

^{१५} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

^{१६} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

^{१७} आठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१८} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

^{१९} पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

^{२०} आठौं संशोधनद्वारा थप ।

७. उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसायको आय निर्धारण : कुनै व्यक्तिको उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसायबाट भएको आय निर्धारण गर्दा सो व्यक्तिले आय वर्षभित्र कुनै उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसायबाट प्राप्त गरेको सबै किसिमको मुनाफा वा लाभ र त्यसमा देहायबमोजिमको कुनै आय वा रकम भए सो समेत समावेश गरी निर्धारण गरिनेछ :-

- (क) मुनाफाको क्षति हुन नदिनको निमित्त गरिएको बीमा करार अन्तर्गत अथवा अन्यस्तै अन्य करार अन्तर्गत प्राप्त गरेको क्षतिपूर्तिको रकम,
- (ख) कुनै आय वर्षको खूद आय वा नोक्सानको निर्धारण गर्ना निमित्त मिन्हा दिइसकेको कुनै खर्च वा कुनै कामको निमित्त खर्च गर्न छुट्याइएको मौज्जात मध्ये सबै वा केही रकम यसरी खर्च गर्न नपर्ने भएमा यसरी खर्च गर्न नपरे जति रकम,
- (ग) असूल नहुने भनी मिन्हा गरी सकेका असामी असूल भएमा असूल भएजति रकम,
- (घ) उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसाय समाप्त भै सकेपछि पनि सो उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसाय समाप्त हुनुभन्दा अधिको कुनै आय वर्षको आय प्राप्त हुन आएछ भने सो आय,
- (ङ) नगदमा परिणत हुन सक्ने वा नसक्ने जे भए तापनि यस्तो आय वर्षको व्यापारको सिलसिलामा प्राप्त हुन आएको सुविधा या विशेष बजार मूल्यको दरबाट हुने रकम,

---

^{२१} पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (च) कुनै काम वा सेवालार्ई पेशा वा व्यवसायको रुपमा गरी त्यसबाट प्राप्त कमिशन, फी वा शुल्क वा यस्तै प्रकारको अन्य रकम,
- (छ) कुनै पेशा, व्यवसायीले आवश्यकता अनुसार आफ्नो सेवा उपलब्ध गराउने गरी पटक पटक लिइने कमिशन, फी वा शुल्क वा यस्तै प्रकारले पाउने अन्य कुनै रकम,
- (ज) कुनै व्यक्तिले आफूमा रहेको खूबी, ज्ञान, विशेषज्ञता र अनुभव अरुलाई उपलब्ध वा प्रदर्शन गराए वापत वा सो आधारमा कुनै विषयमा कसैलाई राय सल्लाह परामर्श निरीक्षण, परीक्षण, ^{२२}नियन्त्रण, प्रशिक्षण, अध्ययन वा अनुसन्धान गरी दिए वापत प्राप्त गरेको कमिशन, फी वा शुल्क यस्तै प्रकारको अन्य कुनै रकम ।
- ^{२३}(झ) श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिएको क्षेत्रमा निजी बसोबासको लागि बाहेक व्यावसायिक प्रयोजनको लागि बनाइएको वा खरीद गरिएको घर र घडेरी जग्गा बिक्री गरी प्राप्त गरेको आय ।

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि “निजी बसोबासको घरजग्गा” भन्नाले पैतृक सम्पत्तिबाट प्राप्त भएको तथा आफूले आर्जन गरेको समेत गरी दुईवटासम्म घर तथा सो घरले चर्चेको जग्गा र सो नभएमा दुईवटासम्म घडेरी जग्गा सम्भन्नु पर्छ ।

---

^{२२} तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{२३} आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

८. पारिश्रमिकको आय निर्धारण : कुनै व्यक्तिको पारिश्रमिक आय निर्धारण गर्दा निजले आय वर्षभित्र नोकरी वा सेवा गरी कमाइएको देहायबमोजिमको रकम समावेश गरी निर्धारण गरिनेछ :-

२४(क) नगदी वा जिन्सीको रूपमा पाएको ज्याला, तलब, विशेष तलब, भत्ता, विशेष भत्ता, विदा वापतको तलब, कमिशन, फी, शुल्क, वोनस र अन्य सुविधा

२५तर औषधि उपचार खर्च, दैनिक वा भ्रमण भत्ता, दुर्गम स्थान भत्ता, विदेश भ्रमणमा प्रतिनिधि मण्डलको पाकेट खर्च, नेता भत्ता, विदेश भत्ता, भैपरी आउने खर्च, दर्शौ खर्च, सोधभर्नाको रूपमा पाएको रकम, काम लगाउने संस्थाले दिएको टेलिफोन सुविधाको रकम तथा श्री ५ को सरकार, सरकारी वा अर्ध सरकारी संस्थानहरु, सार्वजनिक हितको काम गर्ने संस्थाहरु र तोकिएको अन्य संस्थाले प्रदान गरेको उपदान, निवृत्तभरण, संचित घर विदा, बिरामी विदा, विभूषण, तक्मा वा पदक वापतको रकम समेत पारिश्रमिक आयमा समावेश गरिने छैन ।

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि,-

(१) “विदेश भत्ता” भन्नाले नेपाल अधिराज्य स्थित कुनै संस्थाले आफ्नो कुनै कर्मचारीलाई विदेश स्थित आफ्नो कुनै कार्यालयमा खटाई काम लगाएमा त्यस्तो कर्मचारीले नेपाल अधिराज्यमा पाउने

२४ तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

२५ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

भन्दा बढी हुने गरी विदेशमा प्राप्त गर्ने अतिरिक्त रकम सम्भन्नु पर्छ ।

(२) “दुर्गम स्थान भत्ता” भन्नाले कुनै दुर्गम स्थानमा कुनै कर्मचारीले काम गरे वापत प्राप्त गर्ने पारिश्रमिकको श्री ५ को सरकारले तोकेको कुनै निश्चित प्रतिशतसम्मको रकम सम्भन्नु पर्छ ।

(३) “दर्शौ खर्च” भन्नाले काम लगाउनेबाट वर्षमा एकपटक प्राप्त गरेको एकमहीनाको तलब बराबरको रकम सम्भन्नु पर्छ ।

(ख) मुख्य व्यवस्थापक तथा निजले अधिकार प्रत्यायोजन गरेको कुनै अधिकृतले आफ्नो उद्योग, व्यापार, वा पेशा, व्यवसायको विकास वा हितको सिलसिलामा कुनै कर्मचारी वा प्रतिनिधिलाई खर्च गर्न दिएको ठेकिएको रकममध्ये खर्च प्रमाणित नभएको रकम ।

तर यस्तो खर्च वा ठेकिएको रकम कर्मचारी वा प्रतिनिधिले पाउने तलबको पचास प्रतिशत भन्दा कमको भएमा खर्च प्रमाणित नभएको भए तापनि सम्बन्धित कर्मचारी वा प्रतिनिधिको आयमा समावेश गरिने छैन ।

(ग) साधारणतः पारिश्रमिक पाउने व्यक्तिले व्यहोर्ने वा खर्च गर्नु पर्ने रकम निजको सट्टामा काममा लगाउनेले व्यहोरेको वा खर्च गरेको भए सो रकम ।

---

^{२६} आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

९. घर जग्गा बहालको आय निर्धारण : (१) घर जग्गा बहालको आय निर्धारण गर्दा देहायका रकमहरु समेत समावेश गरी निर्धारण गरिनेछ :-

- (क) सलामी वा अतिरिक्त शुल्क वा यस्तै प्रकारको जुनसुकै नामबाट त्यस्तो आय वर्षमा सो घर जग्गामा रहनेबाट प्राप्त गरेको रकम,
- (ख) बहालको बदलामा घर बनाई केही अवधि बस्न दिने शर्तमा कसैले अरुलाई घर बनाई बस्न दिएको रहेछ भने उक्त घर बनाउन लागेको कूल खर्चलाई सम्भौता अनुसार उपभोग गर्ने अवधिभरको बहाल कायम गरी त्यसको दामासाहीले हुन आउने वार्षिक बहाल रकम,
- (ग) घर, जग्गा बहालमा लिने व्यक्तिले सो घर जग्गाधनीले साधारणतः व्यहोर्नु पर्ने पानी, बिजुली, टेलिफोन दस्तूर बाहेक अन्य खर्चहरु निजको सट्टा व्यहोरेको भए सो बमोजिमको रकम ।

(२) कुनै आय वर्षमा कुनै व्यक्तिले आफ्नो घर, जग्गा बहालमा लगाएकोमा सो बहालमा लगाए वापत प्राप्त हुनु पर्ने रकम अन्यथा प्रमाणित भएमा बाहेक प्राप्त भएको मानिनेछ ।

(३) कुनै घर जग्गामा बहाल नलिने गरी घरधनीका नातेदार कामदार वा घरको हेरचाह गर्न राखेको व्यक्ति बसेको देखि बाहेक २९अरुलाई वार्षिक रु. २५०००। भन्दा बढी बहाल लिने गरी बहालमा राखेकोमा बहाल लिने दिनेका बीच लिखित सम्भौता गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो सम्भौता भएको मितिले पैतीस दिनभित्र सम्भौताको प्रतिलिपि घर बहालमा दिने व्यक्तिले सम्बन्धित कर कार्यालयमा दाखिल गर्नु पर्नेछ । सम्भौता नगरी वा पूरा बहाल नदेखाई घटी

---

^{२९} छैठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

बहाल देखाई बहालमा राखेको ठहरिन आएमा स्थानीय बजारको प्रचलनको आधारमा बहाल निर्धारण गरिनेछ ।

^{२८}.....

^{२९}(३क) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिएको क्षेत्रको घरजग्गाको बहालको सम्बन्धमा सोही सूचनामा तोकिएका प्रक्रियाहरूको आधारमा न्यूनतम बहाल निर्धारण गर्न सक्नेछ । यसरी तोकिएको न्यूनतम बहाल रकम, करदाताले प्रस्तुत गरेको विवरणमा उल्लिखित बहाल रकम र प्रमाणित हुन आएको बहाल रकम मध्ये जुन बढी हुन्छ सोही रकमलाई नै बहाल रकम मानिनेछ ।

(४) दुई वा दुईभन्दा बढी व्यक्तिको नाममा रहेको कुनै घर जग्गा बहालमा दिएको रहेछ र ती घर जग्गाधनीहरूको आयकर छुट्टा छुट्टै निर्धारण हुने रहेछ भने यस्तो सगोलको घर जग्गाबाट प्राप्त हुने बहाल रकम पनि निजहरूको हक दायित्वको आधारमा छुट्टा छुट्टै हिसाव गरी आयमा जोडिनेछ । अन्यथा यस्तो बहाल रकमलाई निजहरूको संयुक्त आयमा समावेश गरिनेछ ।

१०. अन्य स्रोतको आय निर्धारण : दफा ७, ८ र ९ अन्तर्गत परेको कृषि आय बाहेक अन्य जुनसुकै स्रोतबाट हुने कुनै आय वर्षमा प्राप्त हुने वा भएको आयलाई अन्य स्रोतको आय मानिनेछ र यसमा देहाय बमोजिमको रकम समेत समावेश गरिनेछ :-

(क) कुनै व्यक्तिले आफ्नो खातामा कुनै रकम अरुलाई तिर्न पर्ने वा तिरेको भनी देखाएको तर सो रकम अरुलाई तिर्नु पर्ने वा तिरेको भन्ने प्रमाणित नभएमा ^{३०}करदाताबाट त्यसरी प्रमाणित नभए जतिको रकम,

^{२८} आठौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।

^{२९} आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

^{३०} आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

(ख) कुनै व्यक्तिले कुनै लगानी गरेकोछ र सो लगानीको रकम कर नलाग्ने आयबाट गरेको वा कर नतिरी सकेको रकमबाट गरेको हो भन्ने कुरा कर अधिकृतलाई प्रमाण पेश गर्न नसकेकोमा त्यस्तो लगानीको रकम वा त्यस्तो लगानीको मूल्य वा रकम खुलाउन नसकिने रहेछ भने कर अधिकृतले ^{३१}बजार मूल्यको आधारमा कायम गरेको रकम ।

११. कृषिको खूद आय निकाल्ने तरीका : (१) कृषिको खूद आय निर्धारण गर्दा कृषि आयबाट त्यस्तो आर्जन वा प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा भएको ^{३२}तोकिए बमोजिमको खर्च कट्टा गरी बाँकीलाई खूद आय मानिनेछ ।

तर कृषिको खूद आय निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा अर्को नेपाल ऐनले अरु नै व्यवस्था गरेको रहेछ भने सोहीबमोजिम खूद आय निर्धारण गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बाढी सुख्खा वा अन्य मुनासिव माफिकको कारण भएमा श्री ५ को सरकारले आवश्यक सम्भन्धे बमोजिम छूट दिन सक्नेछ ।

१२. उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसायको खूद आय निकाल्ने तरीका : (१) उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसायको खूद आय निर्धारण गर्दा त्यस्तो स्रोतबाट आय आर्जन वा प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा भएको ^{३३}देहायबमोजिमका वास्तविक खर्चहरु कट्टा गरिनेछ :-

(क) बहालमा लिएका घर जग्गाको कबूलियत बमोजिमको बहाल रकम,

^{३१} तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{३२} तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{३३} तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (ख) यान्त्रिक उपकरण, मेशिन, फर्निचर तथा आय आर्जन वा प्राप्त गर्न प्रयोग भएका अन्य सम्पत्ति वा सामानको मर्मत रकम ।

तर यस्तो मर्मती सामानहरु पूर्ववत स्थितिमा चालू राख्न वा विग्रन नदिनसम्मको हुनुपर्छ । यस्तो मर्मत कार्यले गर्दा ती कार्य क्षमता, मोल वा आयु साविकमा भन्दा बढी हुने भएमा वा मौलिक आकृतिमा हेरफेर हुने भएमा यस्तो खर्च पूँजीगत खर्च मानी भिन्हा हुने छैन ।

- (ग) सापटी लिएको रुपैयाँको ब्याज ।

^{३४}तर कुनै संगठित संस्थालाई तिरेको ब्याज बाहेक अरुलाई रजिष्ट्रेशन पारित नगरी गरेको लेनदेनमा तिरेको वार्षिक बीस हजार रुपैयाँ भन्दा बढी ब्याज कट्टा गर्न पाइने छैन ।

- (घ) प्रचलित नेपालकानूनबमोजिम तिरेको कूत, तिरो, मालपोत, भन्सार, रजिष्ट्रेशनसम्बन्धी शुल्क, दस्तूर (फी) र यस्तै रकम,

- (ङ) काममा लगाइएका कामदार कर्मचारीलाई दिएको पारिश्रमिक,

तर कसैलाई सबै किसिमको तलब भत्ता गरी मासिक ३५पच्चीस हजार रुपैयाँ भन्दा बढी पारिश्रमिक दिएको रहेछ भने श्री ५ को सरकारको स्वीकृति भएमा बाहेक ३५पच्चीस हजार

---

^{३४} सातौँ संशोधनद्वारा थप ।

^{३५} आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{३६} आठौँ संशोधनद्वारा शोधित ।

रुपैयाँ भन्दा बढी भए जतिको रकम कट्टा गरिने छैन ।

- (च) असूल नहुने ठहर्‍याई सेस्तामा मिन्हाको लागि उल्लेख भएको रकम,
- (छ) परिवहन वा भ्रमण खर्च,
- (ज) डिस्काउण्ट कमिशन,
- ^{३७}(झ) प्रशासकीय खर्च,
- (ञ) आय आर्जन वा प्राप्त गर्ने काममा प्रयोग भएको आफ्नो स्वामित्व भएका मेशिन तथा अन्य सम्पत्तिहरुको किसिम र टिकाउको आधारमा तोकिएबमोजिमको दरमा नबढाई टुटफुट (डिप्रिसियशन) रकम,
- ^{३८}(ञ१) विज्ञापन तथा अतिथि सत्कार खर्च बापत तोकिए बमोजिम बढीमा कूल आयको क्रमशः दुई र एक प्रतिशत रकम ।

^{३९}तर स्वदेशी र विदेशी पत्र-पत्रिका टेलिभिजन, रेडियो, सिनेमा, विभिन्न किसिमका पेन्टिङ्ग, पोस्टर, पाम्पलेट, पुस्तिका, क्यालेण्डर, डायरी, छपाई आदि प्रचार प्रसारको निमित्त गरिएको खर्च बाहेक अन्य खर्चहरूलबई विज्ञापन खर्चमा समावेश गरिने छैन र व्यापार प्रवर्द्धनको लबगि गरिने अन्य खर्च खण्ड (ट) को अधिनमा रही कट्टा गरिनेछ ।

---

^{३७} तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{३८} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

^{३९} आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

४०(अ२) पूर्व संचालन खर्च मध्ये समदरको हिसाबले
वार्षिक पाँच खण्डको एक खण्ड बराबरको रकम
।

४१(ट) आय आर्जन वा प्राप्त गर्नको लागि भएका अन्य
वास्तविक खर्च ।

(२) कुनै आय वर्षको आय त्यसभन्दा पछिको आय वर्षमा मात्र प्राप्त
भएको छ भने त्यस्तो आय प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा भएको उपदफा (१)
बमोजिमको ४२वास्तविक खर्चहरू पनि यसरी प्राप्त भएको वर्षको खर्च मानी कट्टा
गरी खूद आय निर्धारण गरिनेछ ।

४१२क. पेट्रोलियम उद्योग र सहकारी संस्थाको आय निर्धारण र खूद आय निकाल्ने
तरीका : दफा ७ र १२ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पेट्रोलियम
उद्योग र सहकारी संस्थाबाट भएको आय निर्धारण र त्यस्तो आयबाट खूद आय
निकाल्ने तरीका तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस ऐनको प्रयोजनको लागि “पेट्रोलियम उद्योग” भन्नाले नेपाल
पेट्रोलियम ऐन, २०४० बमोजिमको पेट्रोलियम कार्य सम्भन्नु पर्छ ।

४१३. पारिश्रमिक खूद आय निकाल्ने तरीका : पारिश्रमिकको खूद आय निर्धारण गर्दा
निम्न खर्च कटाईनेछ :-

(क) आफ्नो पारिश्रमिकबाट कट्टा गरी संचय कोषमा
जम्मा गरेको रकम र काममा लगाउनेले त्यस्तो
कोषमा थप गरेको रकम,

तर कर्मचारी संचयकोष बाहेक अरु
सुविधाहरूको हकमा तोकिएको अवस्थामा मात्र
त्यस्तो खर्च कटाईनेछ ।

---

४० सातौं संशोधनद्वारा थप ।

४१ तेस्रो संशोधनद्वारा थप ।

४२ तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

४३ चौथो संशोधनद्वारा थप ।

४४ छैठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

(ख) ४५.....

१४. घर जग्गा बहालको खूद आय निकाल्ने तरीका : घर जग्गा बहालको खूद आय निर्धारण गर्दा ४६बहाल प्राप्त भएको घर जग्गाको मात्र निम्न खर्च कटाईनेछ :-

(क) बहाल कबुलियत बमोजिम घर धनीले मर्मत गर्नमा सो वापत बहाल रकमको ४७दश प्रतिशत,

(ख) घरको बीमाको प्रिमियम तिरेको रकम,

(ग) घर जग्गाको कूत, तिरो र घर जग्गामा कर लागेको भए सो तिरेको रकम ।

४८(घ) बहालमा लगाएको घर निर्माण वा मर्मतको लागि प्रचलित कानूनबमोजिम स्थापना भएको वित्तीय संस्थासंग लिएको ऋणमा तिरेको प्रमाणित ब्याज रकम ।

४९(ङ) बहाल लगाउँदा कमिशन दिनु परेको भए सो वापत बढीमा एक महीनाको बहाल रकम ।

५०(च) कुनै व्यक्तिले आफ्नो घर जग्गा बहालमा लगाई आफू अर्काको घर जग्गा बहालमा लिई बसेको प्रमाणित भएमा निजले आफ्नो घर बहालमा लगाई प्राप्त गरेको बहाल रकमको एक तिहाइले हुने रकम वा निजले अरुको घर जग्गा बहालमा लिए वापत बुझाउनु पर्ने बहाल रकम मध्ये जुन घटी हुन्छ सो रकम ।

४५ केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०५७ द्वारा भिकिएको ।

४६ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

४७ तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

४८ चौथो संशोधनद्वारा थप । दफा १४ को खण्ड (घ) तेश्रो संशोधनद्वारा भिकिएको थियो ।

४९ तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

५० सातौं संशोधनद्वारा थप ।

११४क. घर जग्गा बहाल लेखाको आधारमा कायम गर्ने : दफा १४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि घर जग्गा बहाल आय प्राप्त गर्ने संगठित संस्थाले आफ्नो घर जग्गा बहालको लेखा राखी लेखापरीक्षण समेत गराएकोमा सोही लेखाको आधारमा दफा १२ बमोजिमका खर्चहरू कटाई घर जग्गा बहालको खूद आय कायम गर्न सकिनेछ ।

१५. अन्य स्रोतको खूद आय निकाल्ने तरीका : ^{१२}अन्य स्रोतको खूद आय निर्धारण गर्दा सो आय आर्जन वा प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा भएका ^{१३}वास्तविक खर्च कटाईनेछ ।

तर, यस दफा अन्तर्गत छुट हुने कुल खर्च सम्बन्धित आय वर्षको कुल आय भन्दा बढी हुने छैन ।

१६. बीमा व्यवसायको खूद आय निर्धारण तरीका : (१) जीवन बीमा व्यवसायको खूद आय निर्धारण गर्दा देहायको खण्ड (क) बमोजिम भएको आयमा देहायको खण्ड (ख) बमोजिम भएको खर्च कटाई बाँकी रहेको आयलाई खूद आय कायम गरी निर्धारण गरिनेछ :-

(क) आय :

(१) जीवन बीमा कोषको रकम लगानी गरे वापत भएको आय,

(२) लगानीको बेचबिखनबाट भएको आय,

(३) पुनर्बीमाबाट भएको कमिशन ।

(ख) खर्च :

(१) बीमाङ्कन जगेडा (एकच्यूरियल रिजर्भ) को लागि छुट्याइएको ब्याज,

---

^{११} सातौं संशोधनद्वारा थप ।

^{१२} तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१३} तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(२) नाफा सहितको बीमा लेख लिने बीमितहरूको लागि छुट्याइएको रकम,

(३) कमिशन तथा अन्य प्रशासनिक खर्च ।

(२) जीवन बीमा बाहेक अन्य बीमा व्यवसायको खूद आय निर्धारण गर्दा देहायको खण्ड (क) बमोजिम भएको आयमा देहायको खण्ड (ख) बमोजिम भएको खर्च कटाई बाँकी रहेको आयलाई खूद आय कायम गरी निर्धारण गरिनेछ, :-

(क) आय :

(१) प्रिमियम पाएको वा पाउने रकम,

(२) लगानी गरे वापत प्राप्त भएको आय,

(३) लगानीको बेचबिखनबाट भएको आय,

(४) पुनर्बीमाबाट भएको आय,

(५) गत आय वर्षमा सम्भाव्य आर्थिक दायित्वको लागि रहेको मौज्जात मध्ये खर्च नभई बाँकी रहेको रकम ।

(ख) खर्च :

(१) बीमा वापत क्षतिपूर्ति दिएको रकम,

(२) पुनर्बीमा वापत प्रिमियम तिरेको वा तिर्ने रकम,

(३) बीमा कारोबार सम्बन्धमा लागेको कमिशन र डिस्काउण्ट,

(४) सम्भाव्य आपत्तिको लागि रहेको जगेडा कोष,

(५) लगानीको आय प्राप्त गर्ने वा लगानी गर्ने सम्बन्धमा भएको खर्च,

(६) अन्य प्रशासनिक खर्च ।

१७. खास किसिमको आय सम्बन्धमा खूद आय तोक्ने : यस ऐनको अन्य दफाहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम आयकर लाग्ने कुनै खास किसिमको ^{५४}कारोबार वा आयको खूद आय निर्धारण गर्ने तरिका तोकिएबमोजिम वा श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेबमोजिम हुनेछ ।

^{५५}१७क. साना करदाताको कर निर्धारण : यस ऐनको अन्य दफाहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको हदसम्मको आय हुने साना करदाताहरुको कर निर्धारण गर्ने तरिका र कार्यविधि तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

१८. विशेष अवस्थामा सम्भौता गरी खूद आय कायम गर्न सकिने : कुनै अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा कारोबार गरी खास किसिमबाट आय आर्जन गर्ने वा प्राप्त गर्ने करदाताको सम्बन्धमा यस ऐनबमोजिमको कार्यविधि अपनाई खूद आय निर्धारण गर्न उचित नपर्ने देखेमा ^{५६}महानिर्देशकले त्यस्तो करदातासित सम्भौता गरी खूद आय निर्धारण गर्ने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

१९. फर्मको आय निर्धारण : एक भन्दा बढी मालिक भएको फर्म वा साभेदारी फर्मबाट भएको आयमा यस ऐनबमोजिम लाग्ने कर फर्मको नाममा निर्धारण गरिनेछ । यसरी निर्धारण भएको कर फर्मका मालिक वा साभेदारहरुबाट असूल उपर गरिनेछ ।

^{५७}१९क. प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको आय निर्धारण : प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको आयमा यस ऐनबमोजिम कर निर्धारण गरी त्यस्तो कर सो कम्पनी बन्द वा बिघटन भएमा वा नभएमा पनि सो कम्पनीको अध्यक्ष, मैनेजिङ्ग डाइरेक्टर, वर्किङ्ग डाइरेक्टर, मैनेजिङ्ग एजेण्ट वा त्यस्तो अध्यक्ष, डाइरेक्टर वा एजेण्टको काम गर्ने व्यक्तिबाट असूल उपर गरिनेछ ।

२०. नाबालक वा अशक्त व्यक्तिको आय निर्धारण : नाबालक वा अशक्त व्यक्तिको आय निर्धारण गर्दा त्यस्तो व्यक्तिको आय प्राप्त गर्ने र संरक्षक वा निजको

---

^{५४} तेश्रो संशोधनद्वारा थप ।

^{५५} दोश्रो संशोधनद्वारा थप ।

^{५६} तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{५७} छैठौं संशोधनद्वारा थप ।

जिम्मा लिने व्यक्तिबाट नाबालक वा अशक्त व्यक्तिलाई लाग्ने कर निर्धारण गरी असूल उपर गरिनेछ ।

२१. दम्पती र परिवारको आय निर्धारण : (१) यस ऐन वा अन्य प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम दम्पती वा परिवारको आयमा कर लाग्ने रहेछ भने त्यस्तो आयमा साधारणतया देहायबमोजिम कर निर्धारण गरी असूल उपर गरिनेछ :-

(क) दम्पतिको संयुक्त आयमा लाग्नेको नाममा कर निर्धारण गरिनेछ,

(ख) परिवारको संयुक्त आयमा परिवारको मुख्य मानिसको नाममा कर निर्धारण गरिनेछ ।

२२. अस्थायी बासिन्दाको आय निर्धारण : अस्थायी बासिन्दाको आय विवरण निजबाट लिई कर निर्धारण गर्ने वा कर लगाउन नसकिने रहेछ भने त्यस्तो व्यक्तिको मुख्य अधिकारी वा निजको तर्फबाट नेपाल अधिराज्यभित्र कारोबार गर्ने व्यक्तिबाट आयकर निर्धारण गरी असूल उपर गरिनेछ । यस्तो व्यक्ति नभएको अवस्थामा अस्थायी बासिन्दालाई आयको भुक्तानी दिने व्यक्तिबाट नै आयकर निर्धारण गरी असूल उपर गर्न सकिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि अस्थायी बासिन्दाको मुख्य अधिकारी भन्नाले त्यस्तो अस्थायी बासिन्दाको आय प्राप्त गर्ने वा प्राप्त गर्ने अधिकार भएको व्यक्ति सम्भन्धनु पर्छ ।

२३. मृतव्यक्तिको आय निर्धारण : कुनै मृतव्यक्तिको आय निर्धारण गर्दा निजको मृत्यु हुनु भन्दा पहिले नै निजले प्राप्त गरेको वा निजलाई प्राप्त हुने आयको सम्बन्धमा त्यस्तो आय उपभोग गर्ने निजका हकवालाबाट निर्धारण गरी सो मृतव्यक्ति बाँचेको अवस्थामा निजलाई लाग्ने कर मृतकको हकवालाबाट असूल गरिनेछ ।

२४. आपसी मेलमिलापबाट आय लुकाएको सम्बन्धमा : (१) दुई वा सो भन्दा बढी व्यक्ति मिली वा आपसमा घनिष्ठ सम्बन्ध राखी कुनै आय आर्जन वा प्राप्त गर्न गरेको रहेछ र यस्तो कामबाट कुनैलाई आय नै नहुने वा हुनु पर्ने भन्दा घटी

आय हुन आउने गरी आपसी सर सल्लाह वा यस्तै व्यवस्था गरेको कारणबाट यस्तो आय नदेखाई लुकाईएको वा कर छल्ने प्रमाणित हुन आएकोमा कर अधिकृतले यस्तो प्रकारको कामबाट सामान्य रूपमा अन्य करदातालाई हुन सक्ने आय बराबरको रकम निजको आय मानी कर निर्धारण गरिनेछ ।

(२) कुनै व्यक्तिले आफ्नो नाम नराखी अरु कसैको नाम वा कुनै नामबाट कुनै कारोबार गरेको रहेछ भने यस्तो कारोबारमा मुख्य नियन्त्रण वा कारोबारको बन्दोबस्त निजले नै गरी आएको र त्यस्तो कारोबारबाट भएको आयको सबै वा मुख्य हिस्सा निजले नै प्राप्त गर्ने गरी आएको भन्ने कुरा कर अधिकृतलाई यकीन भएमा सो कारोबारबाट भएको आय निजको आय मानी कर निर्धारण गरिनेछ ।

५८(३) कर अधिकृतले उपदफा (२) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा कसैले अरुको नामबाट कारोबार गरेको देखेमा त्यसरी अरुको नामबाट कारोबार गर्ने व्यक्ति र जसको नामबाट त्यस्तो कारोबार गरिएको हो सो व्यक्तिलाई समेत दफा ४५ बमोजिम उपस्थित गराई बुझ्न सक्नेछ ।

२५. नोक्सानी कट्टा हुने : कुनै व्यक्तिको उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसायबाट कुनै आय वर्षमा नोक्सानी भएमा लगत्तै त्यसपछिको आय वर्षमा नाफा नोक्सानीको हिसाब गरी बाँकी रहेको खूद आयबाट सो नोक्सानी कटाई मात्र यस्तो वर्षको कर निर्धारण गरिनेछ । यसरी नोक्सानी कटाउँदा सो आय वर्षको खूद आयबाट पूरा नकाटिएमा वा काट्न नसकिने भएमा त्यसपछिको अर्को दुई वर्षसम्म नोक्सानी सारी कट्टा गर्न पाईनेछ ।

५९तर,

(१) कुनै आय वर्षमा के कति नोक्सानी भयो भन्ने सम्बन्धमा खूद नोक्सानीको निर्धारण खूद आय निर्धारण गर्ने प्रकृया सरह कर अधिकृतले गर्नेछ । आय विवरण पेश नगरेकोमा खूद नोक्सानीको निर्धारण गरिनेछैन ।

५८ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

५९ चौथो संशोधनद्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप ।

- (२) पेट्रोलियम उद्योगको लागि बाहेक प्रचलित कानूनबमोजिम आय कर नलाग्ने गरी छूट पाएको अवधिको खूद नोक्सानीलाई त्यसपछिको आय कर लाग्ने अवधिको खूद आयबाट कट्टी गरिनेछैन ।
- (३) पेट्रोलियम उद्योगको लागि नोक्सानी सारी कट्टा गर्ने तरिका तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
- ६०(४) कुनै वर्ष भरिने करदाता आफैले कारोबार नगरेको कारणबाट हुन आएको नोक्सानीलाई कारोबार भएको वर्षको नाफाबाट कट्टा गर्न पाइने छैन ।

६१२६. जीवन बीमा प्रिमियम मिन्हा हुने : आय आर्जन गर्ने व्यक्तिले तोकिएको बीमा कम्पनीसंग जीवन बीमा गरी राखेको भए त्यस्तो जीवन बीमा वापत तिरेको प्रिमियम खर्च मिन्हा हुनेछ ।

तर जीवन बीमा गरेको अङ्कको सात प्रतिशत भन्दा बढी प्रिमियम खर्च मिन्हा हुनेछैन ।

२७. विवरण दाखिल गर्नु पर्ने : (१) करदाताले आफ्नो आय वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महीनाभित्र आयको विवरण तोकिएको फाराम भरी कर अधिकृत कहाँ दाखिल गर्नुपर्छ ।

६२तर कुनै करदाता वा निजको तर्फबाट आय विवरण वा कर दाखिल गर्नुपर्ने कर्तव्य भएको व्यक्ति विदेश गएको वा बिरामी परेको वा करदाताको अन्तिम लेखा तयार हुन नसकेको वा त्यस्तै अन्य कुनै कारण परी म्यादभित्र आय विवरण दाखिल गर्न नसकेमा सो गर्न नसकेको खास कारण उल्लेख गरी करदाताले उक्त म्यादभित्रै कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिएमा र कर अधिकृतलाई सो कारणहरु मनासिब लागेमा बढीमा अर्को तीन महीनासम्मको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

६० आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

६१ तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

६२ पहिलो संशोधनद्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप ।

(२) कुनै कम्पनीको आयवर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महीनाभित्र नाफा नोक्सानको हिसाब र वासलात लेखापरीक्षण भई नसकेको वा साधारण सभाबाट पारित हुन नसकेको भएमा आफ्नो हिसाब अनुसार तयार गरिएको नाफा नोक्सान र वासलात बमोजिमको अस्थायी (प्रोभिजनल) विवरण भरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

६३.....

६४(२क.) उपदफा (२) बमोजिम अस्थायीविवरण पेश भएको ६ महीनाभित्र सो विवरणसंग सम्बन्धित नाफा नोक्सानी र वासलात साधारण सभाबाट पारित भई कर कार्यालयमा पेश हुन नआएमा कर अधिकृतले दफा २८ बमोजिम कारवाई गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक वर्षभन्दा घटी अवधिको लागि काम गर्ने जुनसुकै करदाताले आफूले आय आर्जनको निमित्त गरेको काम समाप्त हुनुभन्दा अगावै आफ्नो आयको अस्थायी विवरण कर अधिकृत कहाँ दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

६५(४) सालबसाली कर तिरी करदाताले कुनै आयवर्षमा कुनै कारोबार नभएको कारणबाट कर लाग्ने आय आर्जन गरेको छैन भने त्यस्ता करदाताले आफ्नो आय विवरण पेश गर्नु पर्ने छैन । आफ्नो आय नभएको कारण उल्लेख गरी उपदफा (१) को म्यादभित्र सम्बन्धित कर कार्यालयमा सूचना दिनु पर्नेछ ।

२८. आयको विवरण दाखिल गराउने अधिकार : (१) दफा २७ बमोजिम विवरण दाखिल नगरेमा वा यो ऐन वा प्रचलित नेपाल ऐनबमोजिम आयकर लाग्ने आय भएको भनी कुनै व्यक्ति उपर शंका लागेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई आफ्नो आयको विवरण दाखिल गर्नु गराउनु भनी आदेश दिन सक्नेछ । सो आदेश पाएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र आफ्नो आयको विवरण तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत कहाँ दाखिल गर्नु गराउनु पर्छ ।

६३ आठौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।

६४ आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

६५ तेश्रो संशोधनद्वारा थप ।

६६ आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

तर माथी उल्लेख भएको म्यादभित्र पनि विवरण दाखिल गर्न गराउन नसक्ने करदाताले सो कुराको लिखित सूचना सो आदेशमा तोकेको म्यादभित्र कर अधिकृतलाई दिनु पर्छ र सो कारण कर अधिकृतलाई मनासिव लागेमा निजले बढीमा एक महीनासम्मको थप म्याद दिन सक्नेछ । ^{६७}दफा २७ को उपदफा (१) बमोजिम तीन महीनाको थप म्याद लिएकोमा यस उपदफाबमोजिमको म्याद थप हुनेछैन ।

(२) कर अधिकृतको विचारमा कुनै व्यक्तिले चालू आय वर्षभित्र वा सो समाप्त हुनासाथ नेपाल अधिराज्य छोड्ने भएको छ र सो व्यक्ति तत्कालै फर्कने स्थितिमा छैन भन्ने लागेमा वा कुनै व्यक्तिले आफ्नो व्यवसाय बन्द गर्न लागेको छ भन्ने लागेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई सात दिनको म्याद दिई आय विवरण दाखिल गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

२९. आय विवरण संशोधन गर्न पाउने : (१) करदाताले आय विवरण पेश गरी सकेपछि त्यस्तोविवरणमा गल्ती भएको कुरा करदातालाई पछि थाहा हुन आएमा निजले कर निर्धारण भएको आदेश प्राप्त नहुँदै ^{६८}..... संशोधित विवरण पेश गर्न सक्नेछ ।

तर कर निर्धारणको आदेश भै सकेपछि दफा ५६ को उपदफा (१) बमोजिम श्री ५ को सरकारबाट भएको कारवाईको सूचना प्राप्त नहुँदै संशोधित विवरण पेश गरेकोमा सो विवरणको आधारमा पुनः कर निर्धारण ^{६९}वा अतिरिक्त कर निर्धारण हुँदा लाग्ने करको दश प्रतिशत थप शुल्क लाग्नेछ ।

^{७०}(१क) करदाताले स्वयं कर निर्धारण विवरण पेश गरेको मितिले तीन महीनाभित्र संशोधित विवरण पेश गर्न सक्नेछ । यसरी संशोधित विवरण पेश भई सो आधारमा हुने करको पच्चीस प्रतिशत थप शुल्क समेत करदाताले बुझाउनु पर्नेछ ।

^{६७} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

^{६८} पहिलो संशोधनद्वारा भिकिएको ।

^{६९} पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

^{७०} आठौं संशोधनद्वारा थप ।

तर करदाताले स्वयं कर निर्धारण विवरण पेश गरेको मितिले एक महीनाभित्र संशोधित विवरण पेश गरेमा सो संशोधित विवरणबाट कर रकममा पाँच प्रतिशतसम्म फरक पर्ने भएमा थप शुल्क लाग्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करदाताले संशोधित विवरण एक आय वर्षको एक पटकभन्दा बढी पेश गर्न पाउने छैन ।

३०. पारिश्रमिक आयको वार्षिक विवरण : प्रत्येक कार्यालय प्रमुख वा काममा लगाउने अधिकारीले आफ्नो कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक आयको विवरण तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको फाराममा निम्न कुराहरु समेत खुलाई कर अधिकृत समक्ष पठाउनु पर्नेछ :-

(क) प्रत्येक व्यक्तिको नाम, ठेगाना र पाएको पारिश्रमिक रकम,

(ख) अग्रिम कर कट्टा गरेको विवरण ।

३०क. विवरण पेश गर्नु नपर्ने : पारिश्रमिक आय मात्र भएको करदाताको लाग्ने कर अग्रिम दाखिल भएको प्रमाण त्यस्तो करदाता काम गर्ने संस्थाले दिएमा त्यस्तो करदाताले कर कार्यालयमा आय विवरण पेश गर्नुपर्ने छैन ।

३१. आवश्यक जानकारी दिनु पर्ने : (१) कर अधिकृतले कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, बैंक, वित्तीय वा अन्य संस्था वा सरकारी वा गैर-सरकारी कार्यालयसंग कुनै करदाताको आय आर्जन हुने स्रोत वा कारोबारको सम्बन्धमा कुनै कुराको जानकारी माग गरेमा प्रचलित कानूनमा जूनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो सूचना कर अधिकृतलाई दिनु सो व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, बैंक, वित्तीय वा अन्य संस्था र सरकारी वा गैर-सरकारी कार्यालयको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको सूचना कर निर्धारणको निमित्त बाहेक अन्य काममा प्रयोग गरिने वा अरुलाई प्रकाश गरिने छैन ।

^१ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

^२ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^३ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

७३३१क. विवरण पेश गराउन सक्ने : यस ऐन अन्तर्गत दाखिल भएको आय विवरण वा आय आर्जनको निमित्त गरिएको कारोबारको सम्बन्धमा कर निर्धारणको प्रयोजनको लागि कर अधिकृतले करदातालाई कम्तीमा पन्ध्र दिनको म्याद दिई देहायका कुराहरु पेश गर्न लगाउन सक्नेछ :-

(क) करदाताको हिसाब-किताबसम्बन्धी आवश्यक तथ्यहरु तथा अन्य प्रमाणका कागजातहरु,

(ख) करदाताको दायित्व (लाएविलिटिज), सम्पत्ति (एसेट्स), आय-व्ययका स्रोत र खर्चको विवरण तथा यस्तै आवश्यक ठानिएका अन्य विवरणहरु ।

३२. विवरण दाखिला गर्ने ठाउँ : यस ऐनबमोजिम करदाताले दिनु पर्ने आय विवरणहरु देहाय बमोजिम दाखिल गर्नु पर्नेछ :-

(क) सालबसाली आय विवरण दाखिल गरिरहेका करदाताले पहिले कुन कर कार्यालयमा आय विवरण दाखिल गरिएको थियो, सोही कर कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ख) कुनै करदाताले पहिले त्यस्ता आय विवरण पेश गरेको रहेनछ वा पहिले विवरण पेश गर्ने करदाताको ठेगाना परिवर्तन भएछ भने त्यस्तो करदाताले आफ्नो कारोबार वा आय आर्जनको मुख्य कार्यालय रहेको ठाउँको कर कार्यालयमा वा आफ्नो स्थायी बसोबास भएको ठाउँको कर कार्यालयमा विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।

तर एक भन्दा बढी क्षेत्रमा कारोबार गरी आय आर्जन गर्ने करदाताहरुको सम्बन्धमा भने महानिर्देशकले तोकेको ठाउँको कर कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

---

७४ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

५३३. कर निर्धारण गर्ने : ५(१) करदाताको आय विवरण प्राप्त भएपछि कर अधिकृतले सो विवरणको आधारमा खूद आय निश्चित गरी आय विवरण प्राप्त भएको वर्षको लगत्तै पछिको आर्थिक वर्षभित्र कर निर्धारण गरी सक्नु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र कर निर्धारण गर्न नसकिएमा कर अधिकृतले कारण खुलाई महानिर्देशकलाई सूचना दिनु पर्नेछ । त्यसरी सूचना प्राप्त भएपछि महानिर्देशकले दुई वर्षको म्याद थप गर्न सक्नेछ । उक्त थप म्यादभित्र पनि कर निर्धारण गर्न नसकिएमा त्यसको कारण खुलाई कर अधिकृतले महानिर्देशकलाई पुनः सूचना दिनु पर्नेछ । त्यस्तो सूचना प्राप्त भएपछि महानिर्देशकले आय विवरण पेश भएको मितिले चार वर्षभित्रै कर निर्धारण गर्नु पर्ने गरी आवश्यकता अनुसार पटक पटक गरी म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

तर यो उपदफा प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि आय विवरण दाखिल भै कर निर्धारणको कारवाई भैरहेका करदाताको हकमा आय विवरण पेश भएको मितिले पाँच वर्षभित्रै कर निर्धारण गर्नु पर्ने गरी त्यस्तो म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(२) करदाताले आय विवरण दाखिल नगरेमा वा भुट्टा विवरण दाखिल गरेमा वा कारोबारको लेखा नराखेमा वा राखेको लेखालाई मान्यता दिन नमिल्ने भएमा कर अधिकृतले देहायका कुनै आधारमा खूद आय कायम गरी कर निर्धारण गर्न सक्नेछ :-

- (क) करदाताको दायित्व, सम्पत्ति, आय-व्ययको श्रोत र विवरणहरू,
- (ख) करदाताको आय निर्धारण हुने आय वर्षभित्र सो करदाताको कारोबार सम्बन्धमा कर निरीक्षकले प्रतिवेदन दिएको भए सो प्रतिवेदनको आधार,
- (ग) कर अधिकृतले करदाताको कर निर्धारण गर्ने आर्थिक वर्षको कारोबारको विषयमा कर निरीक्षक मार्फत प्रतिवेदन लिएको भए सो प्रतिवेदनको आधार,

---

५ तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

५ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (घ) यस्तै किसिमका अरु करदाताको यस्तै किसिमको कारोबार वा व्यवसायमा के कति खूद आय निर्धारण भएको छ सो आधार,
- (ङ) कर अधिकृतले त्यस्तो करदाताको सम्बन्धमा प्राप्त गरेको वा संकलन गरेको प्रमाण वा आधार,
- (च) कर अधिकृतले आफैले सो करदाताको विषयमा बुझेको आधार,
- (छ) करदाताको विषयमा कर कार्यालयमा प्राप्त भएको कुनै तथ्यपूर्ण प्रतिवेदन वा आधार,

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको निमित्त “भुट्टा विवरण” भन्नाले दफा ५६ को उपदफा (२) मा तोकिएको कुनै वा सबै अवस्थालाई जनाउँछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्राप्त भएको आय विवरण छानबीन वा जाँचबुझ गर्दा कर अधिकृतले यस ऐनबमोजिम कट्टी गर्न पाउने खर्च कट्टा गरी आयतर्फ समावेश गर्नु पर्ने अन्य रकमहरू भए सो समेत समावेश गरी खूद आय कायम गरी कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम खूद आय निर्धारण गर्दा कर अधिकृतले त्यसरी आय निर्धारण गर्नु परेको आधार स्पष्ट खुलाई करदातालाई लिखित सूचना दिई आफ्नो आय सम्बन्धमा केही कुरा भन्न वा सबूत प्रमाण पेश गर्न सात दिनको म्याद दिनु पर्नेछ ।

(५) दफा २७ को उपदफा (२) बमोजिम आय विवरण पेश गर्नु पर्ने कम्पनीले आफ्नो कारोबारको अस्थायी विवरण पेश गरेमा यस ऐनको अन्य दफाहरूको व्यवस्थामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी कर अधिकृतले त्यस्तो विवरणको आधारमा अस्थायी (प्रोभिजनल) कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

७३३क. स्वयं कर निर्धारणसम्बन्धी व्यवस्था : (१) करदाताले स्वयं कर निर्धारण गर्नको निमित्त आफ्नो खूद आय कायम गरी स्वयं कर निर्धारणको फाराममा विवरणहरू पेश गरी आफ्नो स्वयं कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

तर प्रचलित कानूनबमोजिम लेखा राख्न अनिवार्य भएका करदाताहरूले आफ्नो आयको स्वयं कर निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करदाताले स्वयं कर निर्धारणको फाराममा पेश गरेको विवरणहरू छानवीन गर्दा कुनै त्रुटी फेला परेमा वा घटी कर निर्धारण भएको देखिएमा कर अधिकृतले यस ऐन बमोजिम अन्तिम कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

७३३ख. स्वयं कर निर्धारणको प्रक्रिया तोक्ने : स्वयं कर निर्धारणको प्रक्रियाहरू निश्चित गर्न महानिर्देशकले देहायका व्यवस्थाहरू गर्न सक्नेछ :-

- (क) स्वयं कर निर्धारणको प्रक्रिया निर्धारित गर्ने,
- (ख) स्वयं कर निर्धारणको विवरण साथ पेश हुने फारामको ढाँचा तोक्ने,
- (ग) अनिवार्य रूपमा स्वयं कर निर्धारण गर्ने करदाताको वर्ग तोक्ने,
- (घ) स्वयं कर निर्धारण उचित अनुचित छानवीन गर्ने आधार तोक्ने ।

७३३ग. स्वयं कर निर्धारणको विवरण प्रमाणित हुनुपर्ने : करदाताले स्वयं कर निर्धारणको प्रयोजनको निमित्त आफ्नो आय विवरण र सोसंग सम्बन्धित खाता बही कर कार्यालय समक्ष पेश गर्दा स्वीकृत लेखापरीक्षकद्वारा प्रमाणित भएको हुनु पर्नेछ ।

७३४. पुनः कारवाई गरी कर निर्धारण गर्ने अधिकार : (१) कर निर्धारण भई नसक्यै सो कर निर्धारणसम्बन्धी कुनै कारवाई अनियमित हुन लागेको छ वा भएको छ भन्ने

---

७३ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

७८ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

७९ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

कुरा महानिर्देशकलाई प्राप्त सूचनाबाट विश्वसनीय देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले पुनः कारवाई गरी कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतलाई निर्देशन दिन वा अन्य कुनै कर अधिकृतलाई सो काम गर्ने आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) कर निर्धारण गर्दा कर अधिकृतले पालन गर्नु पर्ने कर निर्धारण सम्बन्धी कुनै कुरा पालन नगरी वा अनियमित गरि वा लापरवाही गरि करको दायित्व बढ्न गएको छ भन्ने कुराको कर दाताको निवेदन कर निर्धारण आदेश प्राप्त भएको मितिले पैतीस दिनभित्र परेमा र सो कुरा छानवीन गर्दा सत्य देखिन आएमा मारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले सो कर निर्धारण आदेश रद्द गरी पुनः कर निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ । यसरी पुनः कर निर्धारण गर्ने आदेश दिएकोमा महानिर्देशकले सो कुराको सूचना तीन दिनभित्र श्री ५ को सरकारलाई दिनु पर्नेछ ।

तर कर निर्धारण आदेश उपर दफा ५७ बमोजिम पुनरावेदन परिसकेको अवस्थामा महानिर्देशकले यस उपदफा बमोजिम आदेश दिन सक्ने छैन ।

^{५१}(२क) उपदफा (२) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले बुभाउन बाँकी करको एक तिहाई रकम धरौटी राख्नु पर्नेछ ।

^{५२}तर कर निर्धारणमा विवाद नदेखिएको बुँदाको हकमा निर्धारित करको पूरै रकम चुक्ता गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको म्यादभित्र निवेदन दिन नसक्ने मनासिव कारण भएमा सोही म्यादभित्र स्पष्ट कारण खोली सम्बन्धित करदाताले महानिर्देशक समक्ष थप म्यादको लागि निवेदन गर्न सक्नेछ । यसरी परेको निवेदनमा उल्लिखित कारण मनासिव देखेमा दफा ५७ बमोजिम पुनरावेदन परिसकेको रहेनछ भने महानिर्देशकले बढीमा अर्को तीस दिनसम्मको थप म्याद दिन सक्नेछ ।

---

^{५०} दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{५१} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

^{५२} सातौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{५३} आठौं संशोधनद्वारा थप ।

(४) यस ऐन वा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (२) बमोजिम निवेदन परी सो उपर अन्तिम निर्णय नभएसम्मको लागि दफा ३७ को उपदफा (२) वा (३) बमोजिमको शुल्क लाग्ने छैन ।

५४ तर करदाताको निवेदन जिकिर पुरै वा आंशिक रूपमा नठहर्ने गरी निर्णय भएमा त्यसरी जिकिर नठहर्ने गरी भएको निर्णयको हदसम्मको रकममा करदाताले दफा ३७ को उपदफा (३) बमोजिम लाग्ने शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।

(५) दफा ५७ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (२) बमोजिम निवेदन परी महानिर्देशकको आदेश अनुसार भएको पुनः कर निर्धारण उपर पुनरावेदन लाग्ने छैन ।

तर देहायको कुनै प्रश्नमा प्रत्यक्ष कानूनी त्रुटी भई महानिर्देशक वा निजले तोकेको अधिकृतले दिएको निर्णय पूर्ण वा आंशिक रूपमा उल्टिने देखी ५५ पुनरावेदन अदालतले आफू समक्ष पुनरावेदन गर्न अनुमती दिएकोमा मात्र ५६ पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ :-

- (क) अधिकार क्षेत्रको प्रश्न,
- (ख) कानूनको व्याख्याको प्रश्न,
- (ग) बुझ्नु पर्ने प्रमाण नबुझेको वा बुझ्न नहुने प्रमाण बुझेको प्रश्न, वा
- (घ) बाध्यात्मक रूपमा पालन गर्नु पर्ने कार्यविधिसम्बन्धी कानूनको उल्लंघन भएको भन्ने प्रश्न ।

३५. अग्रिम कर असूली गर्न सक्ने : ५७(१) नेपाल आयकर ऐन, २०१९, यो ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम कर तिर्नु पर्ने व्यक्ति गैरनेपाली नागरिक वा अस्थायी वासिन्दा भई सो व्यक्ति कर छली भागी जाने कुरा कर अधिकृतलाई

५४ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

५५ न्यायप्रशासन ऐन, २०४८ द्वारा संशोधित ।

५६ न्यायप्रशासन ऐन, २०४८ द्वारा संशोधित ।

५७ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

विश्वास लागेमा ^{६६}वा कर तिर्नु पर्ने कुनै व्यक्तिले कर छुल्ने नियतले आफ्नो फर्म वा कारोबारको नाम वा स्थल परिवर्तन गरेमा निजको आय वर्ष समाप्त हुनु अगावै वा आय विवरण दाखिल गर्ने म्याद बाँकी रहे तापनि वा कर निर्धारण हुनु अगावै वा कर दाखिलब गर्ने म्याद बाँकी रहे तापनि वा कर निर्धारण आदेश प्राप्त हुने वित्तिकै त्यस्तो व्यक्तिलाई लाग्न सक्ने कर अग्रिम रूपमा धरौटी दाखिल गर्न वा लागेको कर दाखिल गर्न कर अधिकृतले आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको रकम वापत धन जमानी दिन सकिनेछ । धरौटी वा धन जमानी नदिएसम्म त्यस्तो व्यक्तिलाई कर अधिकृतले रोक्का वा थुनामा राख्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा उल्लेख गरिएदेखि बाहेक अन्य करदाताहरुको सम्बन्धमा यस ऐनबमोजिम तोकिएको म्यादभित्र आय विवरण पेश नभएमा वा आय विवरण पेश भै उक्त विवरणको कर निर्धारण तत्काल हुन नसक्ने स्थिति भएमा यस ऐनबमोजिमको अन्य कारवाइ र कर निर्धारणमा कुनै प्रतिकूल असर नपर्ने गरी कर निर्धारण भैसकेको सबभन्दा पछिल्लो वर्षको कर निर्धारण बमोजिमको खूद आयमा वा पेश भएका विवरण बमोजिमको खूद आयमा लाग्ने करको रकम अग्रिम रूपमा कर अधिकृतले बढीमा पैतीस दिनको म्याद दिई धरौटी दाखिल गराउन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) अन्तर्गतको आदेशमा चित्त नबुझ्ने करदाताले त्यस्तो आदेश पाएको मितिले पैतीस दिनभित्र महानिर्देशक समक्ष निवेदन गर्न सक्नेछ ।

^{६७}तर करदाताले दफा ५७ बमोजिम कर अधिकृतको आदेश उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिएमा महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्ने छैन ।

^{६८}अग्रिम कर दाखिल गर्नुपर्ने : (१) यस ऐनका अन्य दफाहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेको खास वर्गका करदाताहरुले आफ्नो आय वर्ष भुक्तान भएपछि

^{६६} छैठौँ संशोधनद्वारा थप ।

^{६९} चौथो संशोधनद्वारा प्रतिवन्धात्मक वाक्यांश थप ।

^{९०} पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

दाखिल गर्नु पर्ने आय विवरण दाखिल गर्दा विवरण अनुसार आफ्नो आयमा लाग्ने करको रकम विवरण साथै अग्रिम रूपमा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

(२) आर्थिक वर्ष २०३७/३८ देखि सबै करदाताले उपदफा (१) बमोजिम अग्रिम कर दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

^{९१}(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम अग्रिम कर दाखिल गर्ने करदाताहरू मध्ये यो उपदफा प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि अग्रिम कर दाखिल गर्ने करदाताको हकमा अग्रिम कर दाखिल गरेको मितिले पाँच वर्षभित्र र यो उपदफा प्रारम्भ भएपछि अग्रिम कर दाखिल गर्ने करदाताको हकमा अग्रिम कर दाखिल गरेको मितिले चार वर्षभित्र कर निर्धारण नभएमा त्यस्तो करदाताले पेश गरेको विवरण अनुसार दाखिल गरेको अग्रिम कर नै यस ऐनबमोजिम निर्धारित कर मानिनेछ ।

तर,

(१) यो उपदफा प्रारम्भ हुनुअघि अग्रिम कर दाखिल गर्ने करदाताको हकमा कर दाखिल गरेको मितिले पाँच वर्षभित्र र यो उपदफा प्रारम्भ भएपछि अग्रिम कर दाखिल गर्ने करदाताको हकमा कर दाखिल गरेको मितिले चार वर्षभित्र कर निर्धारणको सिलसिलामा कर अधिकृतले त्यस्तो करदातालाई कर कार्यालयमा उपस्थित हुन वा कुनै प्रमाण पेश गर्न आदेश दिएकोमा करदाता उपस्थित नभएमा वा निजले प्रमाण पेश नगरेमा त्यस्तो करदाताको हकमा यो उपदफा लागू हुनेछैन । यसरी करदातालाई कर कार्यालयमा उपस्थित हुन आदेश दिँदा आदेशको सूचना राष्ट्रियस्तरको कुनै पत्रपत्रिकामा प्रकाशित गरिकन पनि दिन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम करदाताले भुट्टा आय विवरण दाखिल गरेमा दफा ५६ बमोजिम पुनः कर

---

^{९१} चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

निर्धारण गर्न वा अतिरिक्त कर निर्धारण गर्न बाधा पर्नेछैन ।

^{१२}(४) उपदफा (३) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश (१) बमोजिम करदातालाई उपस्थित हुन वा सबूद प्रमाण पेश गर्न दिइएको आदेशमा तोकिएको म्याद भुक्तान भएको मितिले ६ महीनाभित्र कर निर्धारण गरिसक्नु पर्नेछ ।

३६. श्रोतमै कर कट्टा गर्नु पर्ने : (१) ^{१३}कुनै व्यक्तिलाई पारिश्रमिक, बहाल, कमिशन, बोनस, मुनाफाको हिस्सा, व्याज वा ^{१४}आयकर लाग्ने यस्तै अन्य कुनै रकम भुक्तानी दिंदा सो भुक्तानी दिने व्यक्तिले यस्तो रकममा यो ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम लाग्ने कर कटाउनु पर्नेछ । त्यसरी कर कट्टा गरिएको निस्सा कर कटाएकै बखत भुक्तानी पाउनेलाई दिनु पर्नेछ र यसरी कट्टा गरिएको रकम कट्टा गरेको पन्ध्र दिनभित्र श्री ५ को सरकारमा बुझाई त्यसको विवरण कर अधिकृत समक्ष दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आयकर कट्टी गर्दा वर्ष भरीको रकम ठेकिएकोमा भए वर्ष समाप्त भएपछि सो व्यक्तिबाट ठेकिएको रकम वा असूल उपर हुनु पर्ने आयकरको दामासाहिले हिसाब गरी कट्टा गर्नु पर्छ ।

(३) कुनै व्यक्तिले उपदफा (१) बमोजिम कर कट्टी गर्नु पर्नेमा सो नगरी छुटाएमा वा घटीबढी हुने गरी कट्टा गरी बुझाएमा कट्टी गर्न छूट भएको वा घटीबढी बुझाएको रकम अर्को पटकको भुक्तानीबाट मिलाई कट्टा गर्नु पर्नेछ ।

(४) यस दफामा लेखिएको कुनै कुराले कर असूल उपर गर्ने अन्य कुनै तरीकालाई बाधा पुऱ्याउने छैन ।

३७. आयकरको भुक्तानी : (१) यस ऐनबमोजिम कर निर्धारणको आदेश प्राप्त भएपछि करदाताले सो आदेश प्राप्त भएको मितिले पैतिस दिनभित्र सोही आदेशमा तोकिएको बैंक वा कार्यालयमा कर रकम दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

^{१२} सातौं संशोधनद्वारा थप ।

^{१३} तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१४} चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१५(२) उपदफा (१) बमोजिमको म्यादभित्र निर्धारित कर रकम दाखिल गर्न नसक्ने मुनासिब कारण भएमा जरिवाना लागेको भए जरिवानाको रकम सोही म्यादभित्र दाखिल गरी बाँकी करको रकमको हकमा करदाताले एकै पटक वा किस्ताबन्दीमा तिर्ने गरी थप म्यादको निमित्त कर अधिकृत समक्ष निवेदन गर्न सक्नेछ । यसरी प्राप्त निवेदनमा उल्लेखित कारण मनासिब देखेमा कर अधिकृतले सो कर निर्धारण आदेश करदाताले पाएको १५पैंतीस दिन भूक्तान भएको मितिले बढीमा नौ महीनासम्मको थप म्याद दिन सक्नेछ । भूक्तानी गर्न बाँकी रहेको रकममा देहाय बमोजिमको थप म्यादमा देहायबमोजिम शुल्क लाग्नेछ :-

- (क) १७ .....
- (ख) तीन महीनासम्म- तीन प्रतिशत,
- (ग) छ महीनासम्म- पाँच प्रतिशत,
- (घ) नौ महीनासम्म- सात प्रतिशत ।

१५(३) उपदफा (१) बमोजिमको म्यादभित्र वा उपदफा (२) बमोजिम म्याद थपिएको भए सो थप म्यादभित्र कर दाखिल नगर्ने करदातालाई त्यस्तो करको १९वार्षिक पच्चीस प्रतिशत शुल्क समेत लाग्नेछ । बाँकी कर र शुल्क समेतको रकम कर अधिकृतको सूचना अनुसार तोकिएको अधिकारी वा कार्यालयबाट १००निम्नलिखित कुनै वा सबै तरिका अपनाई असूल उपर गरिनेछ :-

- (क) करदाताको १०१चल वा अचल सम्पत्ति रोक्का गर्ने वा कब्जा गर्ने,

१५ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१६ तेश्रो संशोधनद्वारा थप ।

१७ तेश्रो संशोधनद्वारा भिकिएको ।

१८ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१९ आठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

१०० चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१०१ पाँचौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (ख) करदाताको नाममा कुनै सरकारी कार्यालय वा श्री ५ को सरकारको स्वामित्व भएको संगठित संस्थामा रहेको धरौटी वा त्यस्तो कार्यालय वा संस्थाले करदातालाई तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकम रोक्का गर्ने वा त्यस्तो रकम कर कार्यालयमा दाखिल गर्न लगाउने,
- (ग) करदाताको कारोबार तथा निकासी पैठारी रोक्का गर्ने,
- (घ) करदाताको नाममा रहेको चल वा अचल सम्पत्ति सबै वा केही एकै पटक वा पटक पटक गरी ^{१०२}तोकिए बमोजिम लिलाम बिक्री गर्ने ।

(४) उपदफा (३) को खण्ड (घ) बमोजिम करदाताको सम्पत्तिको लिलाम बिक्रीको कारबाई शुरु भै सकेपछि लिलाम बिक्री समाप्त हुन अगावै बाँकी रकम दाखिल गर्न ल्याएमा लाग्ने कर, शुल्क र जरिवानाको कूल रकमको सयकडा पाँचका दरले थप शुल्क समेत लगाई असूल गरी लिलाम बिक्री बन्द गर्न सकिनेछ ।

(५) उपदफा (३) को खण्ड (घ) बमोजिम करदाताको सम्पत्ति लिलाम बिक्रीबाट उपर भएको रकम निज करदातासंग असूल गर्न बाँकी भएको रकमभन्दा बढी भएमा यस्तो बढी भएको रकम करदातालाई फिर्ता गरिनेछ ।

^{१०३}३७क. कर नतिरेसम्म थुनामा राख्न सकिने : कुनै करदाताले कर छल्ने नियतले आय विवरण दाखिल गरेपछि वा दाखिल नगर्ने वा कर निर्धारण भएपछि वा नहुँदै आफ्नो सम्पत्ति वा कारोबार अरु कसैलाई ^{१०४}कुनै तवरले हस्तान्तरण गरेमा वा निजले दफा ३७ को उपदफा (१) वा (२) मा तोकिएको म्यादभित्र निर्धारित कर दाखिल नगरेमा सो दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो करदातालाई निजले यस ऐनबमोजिम दाखिल गर्नुपर्ने कर दाखिल नगरेसम्म श्री ५ को सरकारको आदेशले थुनामा राख्न सक्नेछ ।

^{१०२} तेश्रो संशोधनद्वारा थप ।

^{१०३} पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

^{१०४} आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

तर त्यसरी आदेश दिंदा श्री ५ को सरकारले ६ महीनाभन्दा बढी अवधिसम्म थुनामा राख्न आदेश दिन सक्नेछैन ।

३८. कर फिर्ता : कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा लाग्न सक्ने कर कुनै किसिमबाट अग्रिम दाखिल गरेको वा अग्रिम कट्टी भएकोमा अन्तिम कर निर्धारण हुँदा लाग्ने भन्दा बढी दाखिल भएको ठहरिन आएमा कर अधिकृतले सो बढी रकम ६ महीनाभित्र फिर्ता दिइसक्नु पर्नेछ ।

३९. फिर्ता पाउने रकममा पछि दावी नलाग्ने : दफा ३७ को उपदफा (५) वा दफा ३८ बमोजिम फिर्ता पाउने रकम यस्तो रकम फिर्ता पाउने सूचना प्राप्त भएको मितिले दुई वर्षभित्र फिर्ता लिन आउनु पर्नेछ । सो अवधिभित्र फिर्ता लिन नआएमा सो रकममा पछि करदाताको कुनै दावी लाग्ने छैन ।

४०. आय निर्धारण समिति गठन गर्न सक्ने : (१) यस ऐनको अन्य दफाहरूमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि श्री ५ को सरकारले आवश्यक देखेमा कुनै करदाता वा खास वर्गका करदाताबाट उपर असूल गर्नु पर्ने कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको निमित्त खूद आय निर्धारण गराउनको लागि श्री ५ को सरकारले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी एकजना अध्यक्ष र बढीमा अरु चारजना सदस्यहरू भएको आय निर्धारण समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको समितिको गणपूरक संख्या तीन हुनेछ ।

(३) बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ । साधारणतः अध्यक्षले मत दिन पाउने छैन, तर मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णयात्मक मत दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम गठित समितिले खूद आय निर्धारण गर्दा सो समितिले ^{१०५}दफा ३३ को उपदफा (२) मा उल्लेख भएका आधारहरूको अतिरिक्त श्री ५ को सरकारले अन्य कुनै आधार तोकेको छ भने सो आधारमा समेत खूद आय निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

---

^{१०५} तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको समितिको निर्णय प्राप्त भएपछि कर अधिकृतले सो निर्णय अनुसारको खूद आयमा यस ऐन र प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम लाग्ने कर निर्धारण गर्नेछ ।

४१. छुट दिन नसकिने : यस ऐनका अन्य दफाहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिको खूद आय निर्धारण गर्दा देहायका खर्चहरु कट्टा गरिने छैन :-

- (क) कुनै व्यक्तिगत वा घरेलु खर्चहरु,
- (ख) यो ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम आयमा लागेको कर,

तर आयकर वा यस्तै प्रकारको कुनै कर नेपाल अधिराज्य बाहिर तिरेको रहेछ भने त्यसरी तिरेको रकम सम्म खर्च कट्टा गरिनेछ,

- (ग) यस ऐनबमोजिम ^{१०६}अग्रिम वा स्रोतमा आयकर कट्टा गरी मात्र भुक्तानी दिनपर्नेमा सो कर कट्टा नगरी भुक्तान गरेकोमा यसरी भुक्तानी भएको रकम,

^{१०७}तर कुनै बैंक वा अन्य वित्तीय संस्था वा श्री ५ को सरकारको स्वामित्व भएको संगठित संस्थालाई ब्याज वा यस्तै अन्य रकम वापत भुक्तानी गरेकोमा लाग्ने करको रकम कट्टा नगरेको भए पनि त्यस्तो रकम मिन्हा गर्न सकिनेछ ।

- (घ) पूँजीगत खर्च वा पूँजीको नोक्सानी,
- (ङ) पब्लिक लिमिटेड कम्पनी बाहेक अरु करदाताको आफ्नो हिस्सेदार वा एकाईभिन्नको सदस्यहरुलाई दिएको पारिश्रमिक ब्याज, कमिशन, बहाल वा वोनस । तर फर्म

^{१०६} चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१०७} पहिलो संशोधनद्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप ।

वा कम्पनीका मुख्य काम गर्न तोकेको हिस्सेदार वा सञ्चालकलाई दिएको मुनासिव माफीकको पारिश्रमिक कट्टा गर्न सकिनेछ ।

- (च) नियमित पारिश्रमिकको अतिरिक्त दिइने विभिन्न किसिमको कमिशन डिस्काउण्ट आदि,

तर, पारिश्रमिक नपाउने गरी दिइएका मुनासिव माफीकको कमिशन मात्र खर्चको रूपमा कट्टा गर्न सकिनेछ,

- (छ) आफ्नै घर जग्गा वा अन्य सम्पत्तिको बहाल,
(ज) जगेडा कोष र यस्तै खूद मुनाफाबाट छुट्याइएको अन्य रकमहरु,

^{१०८}तर प्रचलित कानूनबमोजिम खूद मुनाफाबाट छुट्याउनु पर्ने खर्च रकम नेपाल राष्ट्र बैंकले तोके बमोजिम बैंक वा वित्तीय संस्थाहरुले जोखिम व्यहोर्ने कोषमा राखेको असूल हुन बाँकी ऋण रकमको बढीमा तीन प्रतिशतसम्मको रकम र व्याज मुलतवी रहेको रकमलाई खर्चको रूपमा कट्टा गरिनेछ । यसरी जोखिम व्यहोर्ने कोष कायम रहेको अवस्थामा नउठ्ने आसामी भनी मुनाफाबाट खर्च लेखिएमा मिन्हा हुने छैन र सो कोषमा रहेको रकम पुँजीकृत गरिएमा वा मुनाफा वा लाभांश बाँडफाँड गरिएमा जुन वर्ष बाँडफाँड गरिएको छ सोही वर्षको आयमा समावेश गरिनेछ ।

- (झ) आय आर्जन वा प्राप्त गर्ने कामसंग सम्बन्ध नभएका खर्चहरु ।

---

^{१०८} आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

४२. आयकरको छुट : (१) यस ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका आयमा कर लाग्ने छैन :-

- (क) विदेशी राष्ट्रको नेपाल अधिराज्य स्थित कुटनैतिक प्रतिनिधिहरु तथा कुटनैतिक नियोगका नेपाल अधिराज्यमै भर्ना गरिएका बाहेकको अरु विदेशी कर्मचारीहरुलाई दिइने पारिश्रमिक,
- (ख) कर तिर्नु नपर्ने शर्तमा श्री ५ को सरकारको सेवामा नियुक्त भएको विदेशी नागरिकलाई दिइने पारिश्रमिक,
- (ग) श्री ५ को सरकारलाई सल्लाह वा सहायता दिनको लागि नेपाल अधिराज्यभित्र बसेको विदेशी नागरिकलाई विदेशी सरकारबाट वा विदेशी संस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाबाट दिइने पारिश्रमिक,
- (घ) ^{१०९}प्रचलित कानूनबमोजिम करपोरेट आयकर तिर्नु पर्ने बाहेक अरु कुनै कम्पनी वा फर्मको मुनाफामा सामूहिक रूपले कर लागिसकेको भए त्यसको प्रत्येक हिस्सेदारले सो आम्दानी मध्ये पाएको आफ्नो हिस्सा,
- (ङ) गुठीको आयस्ता,
- (च) ^{११०}गाउँ विकास समिति, जिल्ला विकास समिति, नगरपालिका र मुनाफाको उद्देश्यले गठन भएको देखि बाहेकको प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम दर्ता भएको वा स्वीकृति प्राप्त गरेको सार्वजनिक संस्था वा शिक्षण संस्थाको आय,

^{१०९} छैठौँ संशोधनद्वारा थप ।

^{११०} अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

- (छ) श्री ५ को मन्त्री, राज्य मन्त्री, सहायक मन्त्री
१११..... लाई दिइने पारिश्रमिक बाहेक श्री ५ को
सरकारबाट दिइने अन्य सुविधा,
(ज) कर्मचारी संचय कोषको आम्दानी,
(झ) ११२..... कुनै कर्मचारीले सञ्चय कोषमा
जम्मा गरे वापत पाउने ११३साँवा, व्याज र वोनस समेतको
फिर्ता पाउने रकम ।

तर कर्मचारी सञ्चय कोष बाहेक अरु सञ्चय
कोषहरुको हकमा तोकिएको अवस्थामा मात्र त्यस्तो
करको छुट दिइनेछ ।

- ११४(त्र) जीवन बीमाबाट क्षतिपूर्ति वापत वा बीमा अवधि भुक्तान
भएपछि पाउने रकम ।
११५(ट) विदेशस्थित फर्म, कम्पनी वा व्यक्तिले बैंकमार्फत
प्रतितपत्र वा बैंक ड्राफ्टद्वारा सोभै विदेशमा रकम
भुक्तानी पाउने गरी नेपालमा मालसामान आपूर्ति मात्र
गरी प्राप्त गरेको आय ।

(२) औद्योगिक व्यवसायसम्बन्धी प्रचलित नेपाल कानूनमा पूर्ण वा
आंशिक रूपले आयकर नलाग्ने गरी व्यवस्था भएको उद्योगहरुलाई ११६सोही
वमोजिम औद्योगिक आयमा कर छुट हुनेछ । ११७यसरी कर छुट भएको तोकिएको
उद्योगको औद्योगिक आयको हकमा कर अधिकृतले छुटै कर निर्धारण गरी
त्यस्तो छुट दिनेछ ।

१११ अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा भिकिएको ।

११२ तेश्रो संशोधनद्वारा भिकिएको ।

११३ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

११४ तेश्रो संशोधनद्वारा थप ।

११५ छैठौँ संशोधनद्वारा थप ।

११६ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

११७ चौथो संशोधनद्वारा थप ।

(३) श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी कुनै व्यक्ति वा कुनै खास किसिमको आयमा लाग्ने कर पूर्ण वा आंशिक रूपले छुट दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (२) र (३) बमोजिम कर छुट पाएका व्यक्तिहरूले पनि यो ऐनबमोजिम दाखिल गर्नु पर्ने आयको विवरण र त्यसको पुष्ट्याईको निमित्त चाहिने सबै प्रमाण कर अधिकृत समक्ष दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

४३. सार्वजनिक हितको लागि गरिएको खर्च आयमा कट्टा गर्न सकिने : (१) नेपाल अधिराज्यभित्र गरिने धार्मिक कार्य वा सार्वजनिक हितको लागि करदाताले खर्च गरेको वा चन्दा दिएको बढीमा ^{११८}एक लाख रुपैयाँसम्म वा ^{११९}करदाताले देखाएको खुद आयको पाँच प्रतिशतमध्ये जुन घटी हुन्छ सो हदसम्मको रकम करदाताको आय निर्धारण गर्दा खर्च वापत कट्टा गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै खास अवस्थामा श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेको कुनै खास कार्यको लागि करदाताले खर्च गरेको वा चन्दा दिएको रकम करदाताको आय निर्धारण गर्दा खर्च वापत पूर्ण वा आंशिक रूपमा कट्टा गर्न पाउने गरी तोक्न सक्नेछ ।

४४. मिन्हा दिन सक्ने : यस ऐनबमोजिम लागेको वा लाग्ने जरिवाना शुल्क वा थप शुल्क कुनै खास अवस्थामा छुट वा मिन्हा दिनु पर्ने आवश्यक देखेमा श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी आंशिक वा पूर्ण रूपमा छुट वा मिन्हा दिन सक्नेछ ।

१२०४४क. बक्यौता कर मिन्हा गर्ने : श्री ५ को सरकारले तोकिएको अवस्थामा तोकिए बमोजिम बक्यौता कर मिन्हा गर्न सक्नेछ ।

१२१४५. अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुने : (१) यस ऐनबमोजिम दाखिल हुन आएको आय विवरणको जाँचबुझको प्रयोजनको लागि त्यस्तो विवरण दाखिल

^{११८} तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{११९} चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१२०} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

गर्ने व्यक्तिलाई भिकाउने, बयान लिने, प्रमाण बुझने र कागजपत्रहरु दाखिल गराउने सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको आदेश दिंदा कुनै करदाता वा निजको वारेसले कर अधिकृतले मागेको कुनै विवरण वा जानकारी नदिएको कारणबाट हुनसक्ने दायित्व समेत उल्लेख गरी करदातालाई लिखित सूचना दिई यस ऐनबमोजिम अरु कारवाई गर्न सकिनेछ ।

४६. करदाताको जाँच तथा खानतलासी लिने र अभिलेखहरु प्राप्त गर्ने अधिकार : (१) कुनै करदाताले कर छल्ने उद्देश्यले कुनै काम गरेको वा गर्न लागेको छ भन्ने श्री ५ को सरकारलाई लागेमा श्री ५ को सरकारले तोकिएको अधिकारीद्वारा त्यस्तो करदाताको आय आर्जनसंग सम्बन्धित ठाउँमा प्रवेश गरी जाँच गर्ने, खानतलासी लिने वा सम्बन्धित अभिलेख वा प्रमाणहरु आवश्यक अवधिसम्म आफ्नो कब्जा वा नियन्त्रणमा लिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै ठाउँको जाँच वा खानतलासी गर्न पर्ने भएमा सो ठाउँमा बसेको वा जिम्मा लिएका व्यक्तिलाई जाँच र खानतलासी लिन खोजेको कारण खोली सो कुराको सूचना दिनु पर्छ र सो बमोजिम सूचना पाएका व्यक्तिले पनि जाँच वा खानतलासी लिन आएको कर्मचारीलाई बाधा रोकावट नगरी सरासर प्रवेश गर्न दिनु पर्छ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम जाँच वा खानतलासी लिने ठाउँमा बस्ने व्यक्तिले जाँच वा खानतलासी लिने कर्मचारीलाई प्रवेश गर्न नदिएमा सो कर्मचारीले त्यस ठाउँमा रहे बसेको स्वास्थ्यी मानिसहरुलाई हट्ने सूचना र मौका दिई आवश्यकताअनुसार बाहिरी वा भित्री कुनै भयाल ढोका वा छेस्कीनी खोली तोडी वा फोडी सूर्योदयदेखि सूर्यास्तसम्म कुनै समयमा भित्र पसी जाँच वा खानतलासी लिन सक्नेछ ।

---

^{१२१} पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(४) यस दफाबमोजिम जाँच र खानतलासी लिंदा त्यस्तो जाँच वा खानतलासी भएको कुरा र संकलन गरेका अभिलेखहरुको विवरण सम्बन्धित कर्मचारीले सात दिनभित्र श्री ५ को सरकारमा पठाउनु पर्नेछ ।

१२२४७. ठेक्का धरौटी फुकुवा गर्ने : (१) प्रचलित कानून वा ठेक्का कबुलियतमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सरकारी कार्यालय वा अन्य कुनै संस्था कुनै व्यक्ति वा संस्थासंग एकलाख रुपैयाँ भन्दा बढीको ठेक्का बन्दोबस्त गरेकोमा त्यस्तो ठेक्काको ठेक रकम भुक्तानी दिंदा वा लिंदा सो भुक्तानी हुने रकमको पाँच प्रतिशतले हुने रकम अग्रिम आय कर वापत कट्टा गरी सम्बन्धित कर कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

१२३तर धरौटी रहने ठेक्काको ठेकरकम भुक्तानी दिंदा वा लिंदा त्यस्तो ठेक्कामा अग्रिम आयकर वापत कुनै रकम कट्टा गरिने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अग्रिम आय कर वापत कट्टा गरेको रकम र प्रचलित कानूनबमोजिम अन्य कुनै कर लाग्ने भए सो समेत कर कार्यालयमा १२४दाखिल गरेको कर भुक्तानी प्रमाणपत्र पेश गरेपछि ठेकेदारले राखेको धरौटी ठेक्का दिने कार्यालय वा संस्थाले फिर्ता दिन सक्नेछ ।

(३) कर अधिकृतले यो ऐनबमोजिम कर निर्धारण गर्दा उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त हुन आएको अग्रिम आयकर रकम बढी हुन आएमा सो बढी रकम जति ठेकेदारलाई फिर्ता दिनेछ र नपुग भएमा त्यस्तो नपुग कर रकम ठेकेदारबाट असूल उपर गर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अस्थायी बासिन्दा वा गैरनेपाली नागरिकले १२५पच्चीसहजार रुपैयाँ भन्दा बढीको ठेक्का लिएकोमा सम्बन्धित कर कार्यालयको कर भुक्तानी वा कर फुकुवा प्रमाणपत्र पेश नगरेसम्म धरौटी रोक्का राख्नु पर्नेछ । १२६ .....

१२२ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१२३ छैठौँ संशोधनद्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप ।

१२४ छैठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

१२५ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

१२६ छैठौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।

४८. दोहोरो कर नलगाउने गर्न सम्भौता गर्न सक्ने : कुनै व्यक्तिको कुनै आयमा यस ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम कर लाग्ने व्यवस्था भएको र सोही आयमा विदेशी मुलुकमा पनि कर लाग्ने रहेछ भने यस्तो दोहोरो कर नलाग्ने गर्न श्री ५ को सरकारले विदेशी सरकारसित सम्भौता गर्न सक्नेछ ।

४९. आय वर्ष र लेखा राख्ने : ^{१२७}(१) कुनै करदाताले आर्जन वा प्राप्त गरेको आय निश्चित गर्न आय-व्ययको लेखा राखी कुनै खास अवधि मानिआएको भए त्यस्तो करदाताको हकमा यस्तो अवधिलाई निजको आय वर्ष मानिनेछ । आय-व्ययको लेखा नराख्ने करदाताको हकमा श्री ५ को सरकारको अर्थिक वर्ष नै निजको आय वर्ष मानिनेछ ।

^{१२८}तर आर्थिक वर्ष ०५२।०५३ देखि श्री ५ को सरकारको आय वर्ष नै सम्पूर्ण करदाताहरूको आय वर्ष हुनेछ ।

(२) आय वर्ष साधारणतः बाह्र महीनाको अवधिको हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै खास कारणबाट कुनै करदाताको आयको लेखा बाह्र महिनाभन्दा घटी वा बढी अवधिको लागि राख्नु पर्ने अवस्था पर्ने आएमा सो अवधिलाई एक आय वर्ष मानिनेछ ।

(४) एक पटक मानी आएको आय वर्ष बदल्न चाहेमा करदाताले कर अधिकृतको स्वीकृति प्राप्त गर्नु पर्नेछ ।

(५) उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसायको आय र श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेको अन्य कुनै आय आर्जन वा प्राप्त गर्ने व्यक्तिले आफ्नो आय-व्यय स्पष्ट देखिने गरी लेखा राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो लेखाको तरिका र भाषा श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेबमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

---

^{१२७} तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१२८} आठौं संशोधनद्वारा थप ।

५०. लेखा र तत्सम्बन्धी प्रमाणहरू सुरक्षित राख्ने : कुनै पनि करदाताले आफ्नो उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसायसम्बन्धी लेखा र तत्सम्बन्धी प्रमाणहरू कर निर्धारण भएको मितिले ^{१२९६} वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

५१. लेखापरीक्षण गराउन बाध्य गर्न सक्ने : श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी आयकर निर्धारणको प्रयोजनको निमित्त कुनै खास किसिमको कारोबार गर्ने व्यक्ति वा कुनै खास हदभन्दा बढीको आय आर्जन वा प्राप्त गर्ने व्यक्ति वा कुनै खास हदभन्दा बढीको कारोबार गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबारको हिसाब स्वीकृत लेखापरीक्षकद्वारा लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने गरी तोकिदिन सक्नेछ ।

स्पष्टीकरण :- यस दफाको प्रयोजनको लागि “स्वीकृत लेखापरीक्षक” भन्नाले ^{१३०}..... प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम लेखापरीक्षण गर्न पाउने ^{१३१}प्रमाणपत्र प्राप्त गरी कर विभागद्वारा करको प्रयोजनको निमित्त लेखापरीक्षण गर्न पाउने भनी तयार पारिएको लेखापरीक्षकको सूचीमा परेका लेखापरीक्षक संभन्नु पर्छ ।

^{१३२}तर नेपालमा कार्यरत विदेशी व्यक्ति, संस्था, कम्पनी वा निजका शाखा प्रशाखा, विक्री संस्थाको तर्फबाट पेश गर्ने आय विवरण तथा लेखामा नेपाली नागरिक चार्टर्ड एकाउण्टेन्टले प्रमाणित गरेको हुनु पर्नेछ ।

^{१३३}५१क. लेखापरीक्षक उपर कारवाई गर्न सकिने : (१) स्वयं कर निर्धारण गर्ने करदाताले दफा ५६ को उपदफा (२) मा उल्लिखित कुनै वा सबै अवस्थाको भ्रुष्ट आय विवरण दाखिल गरी कर छल्ने कार्य गरेमा र त्यस्तो कर छल्ने कार्यमा लेखापरीक्षकले मिलीमतो गरी सघाउ पुऱ्याएको प्रमाणित भएमा त्यस्तो लेखापरीक्षकलाई पाँचहजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गरी निजको नाम करको

^{१२९} पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१३०} पहिलो संशोधनद्वारा भिकिएको ।

^{१३१} आठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१३२} चौथो संशोधनद्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप ।

^{१३३} आठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

प्रयोजनको निमित्त कर विभागद्वारा तयार पारिएको स्वीकृत लेखापरीक्षकको सूचीबाट पाँच वर्षको लागि हटाइनेछ ।

(२) स्वयं कर निर्धारण गर्ने करदाताले भुट्टा विवरण पेश गरेमा र त्यस्तो विवरण पेश गर्ने कार्यमा लेखापरीक्षकको मिलीमतो नदेखिए तापनि निजको व्यावसायिक लापरवाहीले गर्दा त्यस्तो भुट्टा विवरण पेश हुन आएको देखिएमा निजलाई पाँचसय रुपैयाँसम्म जरिवाना गरी निजको नाम करको प्रयोजनको निमित्त कर विभागद्वारा तयार पारिएको स्वीकृत लेखापरीक्षकको सूचीबाट तीन वर्षको लागि हटाइनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा उल्लेख भएकोमा बाहेक अन्य अवस्थामा लेखापरीक्षकले भुट्टा लेखा वा विवरणलाई साँचो भनी प्रमाणित गरेको देखिएमा महानिर्देशकले त्यस्तो लेखापरीक्षकलाई लेखापरीक्षकसम्बन्धी ऐन, २०३१ बमोजिम सजाय गर्न महालेखा परीक्षक समक्ष सिफारिश गर्न सक्नेछ ।

१३४५१ख. खाताबही र बिक्री वीलमा निस्सा लगाउने : (१) श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिएको करदाताहरूले कारोबारको लेखा राख्न प्रयोग गर्ने खाताबही र बिक्री वील (सेल्समेमो) मा कर अधिकृतको निस्सा लगाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निस्सा लागेको खाताबही र बिक्री वील प्रयोग भए नभएको सम्बन्धमा कर अधिकृतले आवश्यकताअनुसार जाँचबुझ गर्न सक्नेछ ।

(३) १३५ .....

१३६५१ग. भुक्तानीको कारोबार बैंक मार्फत गर्नु पर्ने : श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेको अवस्थामा बाहेक करदाताहरूले एक पटकमा बीसहजार रुपैयाँभन्दा बढी रकमको भुक्तानी गर्नु पर्दा बैंक मार्फत गर्नु

१३४ चौथो संशोधनद्वारा थप ।

१३५ आठौं संशोधनद्वारा भिक्तिएको ।

१३६ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

पर्नेछ । यसरी बैंक मार्फत भुक्तानी नभएको रकमलाई खूद आयमा समावेश गरिनेछ ।

५२. सूचना पठाउने तरिका : (१) यो ऐन अन्तर्गत कर अधिकृतले कसैलाई सूचना दिनु पर्ने रहेछ वा सो पठाउन अधिकार दिएको रहेछ भने त्यस्तो सूचना सम्बन्धित व्यक्तिलाई वा त्यस्तो सूचना पाउने व्यक्ति, कम्पनी वा फर्म रहेछ भने सो कम्पनी वा फर्मको मुख्य अधिकारीलाई सम्बोधन गरी देहायबमोजिमको तरिकाले बुझाइएमा त्यस्तो व्यक्ति, कम्पनी वा फर्मलाई सूचना दिएको मानिनेछ :-

- (क) व्यक्तिगत रूपमा जसलाई बुझाउनु पर्ने हो उसैलाई बुझाएको,
- (ख) हुलाकद्वारा रजिष्टरी गरी सो व्यक्तिको हाल वा सबभन्दा पछिको ठेगानामा वा निजको पोष्टबक्समा बुझाएको ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम रजिष्टरी हुलाकद्वारा सूचना पठाएकोमा यसरी पठाएको कुरा अन्यथा प्रमाणित नभएसम्म सामान्य गतिवाट बुझाइने अवधिभित्र सूचना बुझाइएको मानिनेछ ।

(३) ^{१३७}.....

५३. कागजातहरु गोप्य राख्नु पर्ने : कर अधिकृतले कुनै व्यक्तिको आयकर सम्बन्धमा आफ्नो अधीनमा आएका कागजपत्र वा अन्य कुनै स्रोतवाट थाहा भएका कुराहरु गोप्य राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो कागजपत्रहरु वा गोप्य कुराहरु आयकर वा अन्य करको प्रयोजनको निमित्त बाहेक अन्य काममा प्रकाश गरिने वा कुनै अदालतमा प्रमाण लाग्ने छैन ^{१३८} अन्तिम कर निर्धारण हुन अगावै श्री ५ को सरकारको अनुमति बिना कुनै अधिकारीले निरीक्षण वा अनुसन्धानको लागि माग गर्न समेत पाउने छैन ।

^{१३७} अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४० द्वारा भिक्तिएको ।

^{१३८} चौथो संशोधनद्वारा थप ।

तर यो ऐनको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने कर्तव्य भएको व्यक्तिलाई यो ऐनको प्रयोजनको निमित्त कुनै गोप्य कुरा प्रकाश गर्न आवश्यक भएमा निजलाई त्यस्तो गोप्यता प्रकट गर्न बाधा पर्ने छैन ।

५४. फारामहरु तोक्ने : यो ऐनको प्रयोजनको निमित्त चाहिने आवश्यक विवरणको फारामहरु महानिर्देशकले समय समयमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१३९५५. भूलसुधार गर्न सक्ने : (१) कर निर्धारणको आदेशमा आय वा खूद आय कायम गर्दा वा लाग्ने करको हिसाब गर्दा कुनै विवरण वा गणितको भूलले करको अङ्क घटी बढी हुने गरी कर निर्धारण भएको कुरा करदाताको निवेदन परी वा अन्य तवरले थाहा हुन आएमा कर निर्धारण भएको मितिले दुई वर्षभित्र कर अधिकृतले सो भूललाई सच्याई पुनः कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) अनुसार त्यस्तो कर निर्धारण आदेश सच्याउँदा लाग्न आउने कर पहिलेको कर निर्धारण आदेशबमोजिम भन्दा कम हुन जाने भएमा त्यस्तो कर निर्धारण आदेश सच्याउनु अघि स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) अनुसारका भूलसुधारबाट करको रकम पहिले निर्धारण भएको रकमभन्दा बढी हुने भएमा सो कर निर्धारण आदेश सच्याउनु अघि स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी करदातालाई लिखित सूचना दिई आफूले तिर्नु पर्ने कर सम्बन्धमा केही कुरा भन्न वा सबूद पेश गर्न मनासिव माफीकको मौका दिनु पर्नेछ ।

१४०५५क. साँचो सूचना दिनेलाई ईनाम : (१) यस ऐनबमोजिम कर निर्धारण भएको मितिले दुई वर्ष नपुग्दै कुनै करदाताले कर छलेको कारणबाट करको दायित्व कम हुन गएको छ भन्ने कुरा खुलाई कुनै व्यक्तिले कर छलेको सबूद प्रमाणसमेत संलग्न गरी कर विभागमा लिखित सूचना दिएमा र त्यस्तो सूचनाको आधारमा छानवीन गर्दा सो कुरा साँचो ठहर्न आएमा श्री ५ को

१३९ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१४० पाचौं संशोधनद्वारा थप ।

सरकारले सो सूचना दिने व्यक्तिलाई उक्त सूचनाको जरियाबाट असूल-उपर भएको कर रकमको ^{१४१}पच्चीस प्रतिशत रकम इनाम स्वरुप दिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना दिने व्यक्तिले आफूसंग भएको कर छलेको कुनै सबूद प्रमाण संलग्न गरी सूचना दिएमा मात्र त्यस्तो सूचनाको आधारमा छानबीनको कारवाई गरिनेछ ।

^{१४२}५६. पुनः कर निर्धारण वा अतिरिक्त कर निर्धारण गर्न सक्ने : (१) नेपाल आयकर ऐन, २०१९, यो ऐन वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम दाखिल गर्नु पर्ने आय विवरण कसैले भुट्टा दाखिल गरे गराएको रहेछ र त्यसको कारणबाट कसैको करको दायित्व कम हुन गएको छ भन्ने कुरामा श्री ५ को सरकारलाई चित्त बुझेमा श्री ५ को सरकारले सो कर निर्धारण भएको मितिले पाँच वर्षभित्र पुनः कर निर्धारण गर्न वा अतिरिक्त कर निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

^{१४३}तर स्वयं कर निर्धारणको प्रयोजनको निमित्त आय विवरण पेश गर्ने करदाताको हकमा कर अधिकृतले नै पुनः कर निर्धारण गर्ने आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) यस दफाको प्रयोजनको निमित्त “भुट्टा” भन्नाले देहायबमोजिमको कुनै वा सबै अवस्था जनाउँछ :-

- (क) भैराखेको कुनै आय स्रोत पूर्ण वा आंशिक रुपमा दबाएमा,
- (ख) कुनै स्रोतबाट भएको आय पूर्ण वा आंशिक रुपमा दबाएमा,
- (ग) विवरण वा हिसाब पुष्टि गर्न नक्कली वील, भरपाई वा त्यस्तै प्रमाणको सहायता लिएकोमा वा खूद खर्चभन्दा बढीको वील भरपाई आदि पेश गरेमा,
- (घ) भुट्टा हिसाब किताबको आधारमा विवरण पेश गरेमा,

---

^{१४१} आठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१४२} पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१४३} आठौं संशोधनद्वारा थप ।

(ड) दफा २४ को उपदफा (१) वा (२) बमोजिम कर छलेमा वा करको दायित्व घटाएमा ।

(३) कुनै करदाताको कर निर्धारण बदनियतसाथ वा लापरवाहीबाट भई वा अनियमित भई करको दायित्व घट्न गएको छ भन्ने कुरामा श्री ५ को सरकारलाई चित्त बुझेमा श्री ५ को सरकारले सो कर निर्धारण भएको मितिले पाँच वर्षभित्र पुनः कर निर्धारण गर्न वा अतिरिक्त कर निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

१४४५६क. पुनः कर निर्धारण भएमा पुनरावेदन खारेज हुने : (१) नेपाल आयकर ऐन, २०१९ वा यस ऐन अनुसार भएको कर निर्धारण आदेश उपर पुनरावेदन परेको भए तापनि निर्णय हुन बाँकी भए दफा ५६ को उपदफा (१) वा (३) बमोजिम पुनः कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(२) दफा ५६ को उपदफा (१) वा (३) बमोजिम पुनः कर निर्धारण गर्ने आदेश भएपछि कर अधिकृतले गरेको अधिल्लो कर निर्धारण आदेश रद्द हुनेछ र सो आदेश उपर परेको पुनरावेदन स्वतः खारेज हुनेछ ।

१४४५६ख. अतिरिक्त कर निर्धारण गर्न बाधा नपर्ने : नेपाल आयकर ऐन, २०१९ वा यस ऐन अनुसार भएको कर निर्धारण आदेश उपर पुनरावेदन परी निर्णय हुन बाँकी भएको वा निर्णय भईसकेको भए तापनि सो अधिल्लो कर निर्धारण आदेशले ढाकेको बाहेकको आयमा दफा ५६ को उपदफा (१) वा (३) बमोजिम अतिरिक्त कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

५७. राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्ने : यस ऐनबमोजिम कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणको आदेश वा सजायको आदेशले मर्का पर्ने व्यक्तिले त्यस्तो आदेश उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ । १४६यसरी करदाताले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिई राजस्व न्यायाधिकरणबाट त्यस्तो पुनरावेदन जिकिर पुरै वा आंशिक रुपमा नठहर्ने गरी निर्णय भएमा

१४४ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

१४५ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

१४६ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

त्यसरी जिकिर नठहर्ने गरी भएको निर्णयको हदसम्मको रकममा करदाताले दफा ३७ को उपदफा (३) बमोजिम लाग्ने शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।

१४७. पुनरावेदन करदाताले दफा ३४ को उपदफा (२) बमोजिम महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिएमा वा दफा ३५ को उपदफा (४) बमोजिम महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिएमा कर अधिकृतले दिएको आदेश उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्नेछैन ।

१४८. निवेदन वा पुनरावेदन दिंदा उल्लेख गर्नु पर्ने : कुनै करदाताले दफा ३४ को उपदफा (२) बमोजिम निवेदन दिंदा वा दफा ५७ बमोजिम पुनरावेदन दिंदा के कति कारणबाट करअधिकृतले गरेको निर्णय वा आदेश पूरा वा आंशिक रुपमा ठीक छैन भन्ने कुरा र के कति कारणबाट आफ्नो आय वा दायित्व कति हुनु पर्ने भन्ने अङ्क समेत खुलाई निवेदन वा पुनरावेदनमा स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

१४९. लेखा मान्य नहुने : देहायबमोजिमको लेखा यस ऐनको प्रयोजनको निमित्त मान्य हुने छैन :-

- (क) दफा ३१क. बमोजिम कागजात वा विवरणहरु पेश नगरिएको,
- (ख) दफा ४९ को उपदफा (५) बमोजिम श्री ५ को सरकारले तोकेको तरीका र भाषामा नराखेको,
- (ग) दफा ५१ बमोजिम लेखापरीक्षण नगरिएको,
- (घ) दफा ५१ख. बमोजिम कर अधिकृतको निस्सा लगाउनु पर्नेमा निस्सा नलगाएको,
- (ङ) दफा ५६ को उपदफा (२) मा तोकिएको कुनै वा सबै अवस्थाको ।

१४७ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित । यो प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश दोश्रो संशोधनद्वारा थप भएको ।

१४८ तेश्रो संशोधनद्वारा थप ।

१४९ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१२०५८क. अन्तिम निर्णयबमोजिम कर निर्धारण आदेशमा हेरफेर गर्ने : कुनै कर निर्धारण आदेश उपर १२१पुनरावेदन वा निवेदन परी १२२पुनरावेदन वा निवेदन सुन्ने अधिकारीबाट भएको अन्तिम निर्णयबमोजिम कर निर्धारण आदेशमा हेरफेर गर्नु परेमा सो निर्णयको प्रतिलिपि आफूकहाँ प्राप्त भएको वा करदाताले सो निर्णयको प्रमाणित प्रति दाखिल गरेको मितिले सामान्यतया पैतीस दिनभित्र सम्बन्धित कर अधिकृतले सो कर निर्धारण आदेशमा हेरफेर गरिसक्नु पर्नेछ ।

१२३५८ख. लापरवाही गरेमा विभागीय कारवाई गरिने : कुनै कर निर्धारण वदनियतसाथ वा लापरवाहीबाट गरेको ठहरी करदाताको दायित्व बढ्न वा घट्न गएमा यस्ता कर निर्धारण गर्ने वा १२४दफा ३३ को उपदफा (१) बमोजिमको म्याद भित्र कर निर्धारण नगर्ने सम्बन्धित कर अधिकृतलाई महानिर्देशकले निजको प्रचलित सेवा शर्त सम्बन्धी कानूनबमोजिम सजाय गर्न विभागीय कारवाई चलाउनु पर्नेछ ।

१२५५८ग. अदालतको आदेश अनुसार रोकिएमोमा हद म्याद नजाने : यो ऐनबमोजिम कर अधिकृत वा श्री ५ को सरकारले उठान गरेको कारवाई रोक्का राख्न अदालतबाट आदेश भएमा दफा ५५ र ५६ मा तोकिएको म्यादको अवधि गणना गर्दा त्यसरी रोक्का भएको अवधिलाई बाहेक गरी गणना गरिनेछ ।

१२६५८घ. स्थानीय प्रतिनिधिले विवरण दिनु पर्ने : कुनै विदेशी कम्पनी, फर्म वा व्यक्तिले नेपालमा आफ्नो स्थानीय प्रतिनिधि (एजेण्ट) नियुक्त गरेमा त्यसको पैतीस दिनभित्र त्यसरी नियुक्त भएका स्थानीय प्रतिनिधिले देहायको विवरण सम्बन्धित कर कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ :-

(क) आफ्नो नाम र ठेगाना ।

(ख) आफूले पाउने पारिश्रमिक र भुक्तानीको तरीका ।

१२० पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

१२१ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१२२ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१२३ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

१२४ पाँचौं संशोधनद्वारा थप ।

१२५ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

१२६ सातौं संशोधनद्वारा थप ।

(ग) आफूलाई प्रतिनिधि नियुक्त गर्ने संग कुनै सम्झौता गरेको भए सो सम्झौताको प्रमाणित प्रतिलिपि ।

१५७९. आय विवरण दाखिल नगर्नेलाई सजाय : १५८(१) दफा २७ मा तोकिएको म्यादभित्र आय विवरण दाखिला नगर्ने करदातालाई लाग्ने गरेको वार्षिक दश प्रतिशत जरिवाना हुनेछ ।

(२) दफा २८ बमोजिमको आदेश अनुसारको म्यादभित्र आय विवरण दाखिल नगर्ने व्यक्तिलाई १५९लाग्ने गरेको वार्षिक पन्ध्र प्रतिशतका दरले जरिवाना हुनेछ ।

१६० .....

(३) उपदफा (२) बमोजिम आय विवरण दाखिला नगर्ने करदातालाई कर अधिकृतले आय विवरण दाखिल नगरेसम्म देहायको कुनै वा सबै कारवाई गर्न सक्नेछ :-

- (क) करदाताको चल सम्पत्ति रोक्का गर्ने वा कब्जा गर्ने,
- (ख) करदाताको नाममा कुनै सरकारी कार्यालय वा श्री ५ को सरकारको स्वामित्व भएको संगठित संस्थामा रहेको धरौटी वा त्यस्तो कार्यालय वा संस्थाले करदातालाई तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकम रोक्का गर्ने,
- (ग) करदाताको कारोबार वा निकासी पैठारी रोक्का गर्ने ।

तर खण्ड (क), (ख) वा (ग) बमोजिमको कारवाई गर्न कर अधिकृतले स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(४) दफा २७ वा २८ बमोजिमको म्यादभित्र आय विवरण दाखिला नगर्ने करदाताको दफा ३३ को उपदफा (२) बमोजिम कर निर्धारण गर्नु परी सोही

१५७ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१५८ आठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

१५९ छैठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

१६० छैठौं संशोधनद्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश भिकिएको ।

दफाको उपदफा (४) बमोजिम म्याद दिइएकोमा त्यस्तो म्यादभित्र केही कुरा भन्न वा सबूद प्रमाण पेश गर्न नआउने करदातालाई लाग्ने करको ^{१६१}वार्षिक पन्ध्र प्रतिशतका दरले जरिवाना हुने छैन ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम जरिवाना हुनेमा ^{१६२}उपदफा (२) बमोजिम जरिवाना हुने छैन ।

(६) उपदफा ^{१६३}..... (२) र (४) अनुसार जरिवानाको अंक कायम गर्दा लाग्ने कर रकमबाट दाखिल भै सकेको अग्रिम कर कट्टा गरी असूल गर्न बाँकी करको रकमबाट मात्र जरिवानाको अंक कायम गरिनेछ ।

(७) उपदफा ^{१६४}..... (२) र (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सो उपदफाहरु अनुसार जरिवानाको अंकको गणना गर्दा आय वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महीना नाघेको मितिदेखि गणना गरिनेछ ।

^{१६५}.....

^{१६६}०. भुट्टा विवरण दाखिल गर्ने करदातालाई सजाय : (१) यस ऐनबमोजिम करदाताले दाखिल गर्नुपर्ने आय विवरण दफा ५६ को उपदफा (२) मा उल्लेखित अवस्थाको भई भुट्टा ठहरिएमा त्यस्तो भुट्टा विवरण दाखिल गरे गराएको कारणबाट जे जति रकम घटी हुन गएको वा हुन जाने भएको छ सो घटी रकम करदाताबाट असूल गरी निजलाई सोही रकम बराबरको रकम जरिवाना वा बढीमा दुई वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ ।

तर, कैदको सजाय गर्दा राजस्व न्यायाधिकरणमा साधक जाहेर गरी राजस्व न्यायाधिकरणबाट निकास भई आए बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

^{१६१} सातौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१६२} छैठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१६३} छैठौं संशोधनद्वारा भिकिएको ।

^{१६४} छैठौं संशोधनद्वारा भिकिएको ।

^{१६५} आठौं संशोधनद्वारा भिकिएको ।

^{१६६} आठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

(२) स्वयं कर निर्धारण गर्ने करदाताले कर छल्ने नियतले गणितीय त्रुटी गरेमा यस्तो त्रुटीबाट फरक पर्न गएको कर रकम निजबाट असूल गरी निजलाई सो रकमको पचास प्रतिशतसम्म जरिवाना हुनेछ ।

(३) स्वयं कर निर्धारण गर्ने करदाताले पेश गरेको विवरण भ्रुष्टा नभई कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि दफा १२, ४१ र ४३ बमोजिम खर्च मिन्हा पाउन सक्ने वा आयतर्फ समावेश हुनुपर्ने रकमहरूको सम्बन्धमा मात्र त्रुटी गरेको देखिएमा यस्तो त्रुटीबाट घटन गएको रकम निजबाट असूल गरी निजलाई सो रकमको पचास प्रतिशत जरिवाना हुनेछ ।

६१. लेखा नभएको वा सुरक्षित नराखेकोमा सजाय : दफा ४९ को उपदफा (५) बमोजिम लेखा नराख्ने वा दफा ५० बमोजिम लेखा र तत्सम्बन्धी प्रमाणहरू सुरक्षित नराख्ने करदातालाई ^{१६७}बढीमा पाँच हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

६२. खानतलासीमा बाधा दिनेलाई सजाय : (१) दफा ४६ बमोजिम खानतलासीमा बाधा विरोध गर्ने व्यक्तिलाई पाँचसय रुपैयाँसम्म जरिवाना वा एक महीनासम्म कैद वा दुवै सजाय ^{१६८}प्रमुख जिल्ला अधिकारीले गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम ^{१६९}प्रमुख जिल्ला अधिकारीले गरेको निर्णय उपर ^{१७०}पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

६३. कर कट्टी गरी दाखिल नगर्नेलाई सजाय : दफा ३६ बमोजिम कर कट्टी गरी सो रकम म्यादाभित्र श्री ५ को सरकारमा दाखिल नगर्ने व्यक्तिलाई बढीमा पाँचसय रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सकिनेछ ।

^{१७१}६३क. बेचबिखन, नामसारी र हस्तान्तरण रोक्का गर्न सकिने : श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेको कुनै खास किसिमको आय आर्जन गर्ने व्यक्तिहरूको सम्बन्धमा सोही सूचनामा तोकिएको खास किसिमका चल वा अचल सम्पत्तिको बेचबिखन, नामसारी वा हस्तान्तरण गर्दा ती

^{१६७} पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

^{१६८} अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन, संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

^{१६९} अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन, संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

^{१७०} न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ द्वारा संशोधित ।

^{१७१} पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

व्यक्तिहरूले त्यस्तो सम्पत्तिबाट आर्जन गरेको आयमा लाग्ने कर भुक्तानी वा कर नलाग्ने निस्सा वा कर फुकुवाको प्रमाण पेश नगरेसम्म सो सम्पत्तिको, बेचबिखन, नामसारी वा हस्तान्तरण रोक्का हुने गरी आदेश जारी गर्न सक्नेछ । त्यसरी आदेश जारी भएपछि त्यस्तो सम्पत्तिको लिखत रजिष्ट्रेशन गर्ने कार्यालय र अन्य सम्बन्धित कार्यालयले सो आदेशबमोजिम त्यस्तो सम्पत्तिको बेचबिखन, नामसारी र हस्तान्तरण रोक्का गर्नु पर्नेछ ।

१७२६३ख. ऐन नियम उल्लंघन गर्नेलाई सजाय : दफा ५९, ६०, ६१, ६२ र ६३ बमोजिम सजाय हुने बाहेक यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम उल्लंघन गर्ने व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, बैंक, बित्तिय वा अन्य संस्थालाई कर अधिकृतले बढीमा एकहजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

१७२६३ग. अन्य सजाय : (१) यस ऐनबमोजिम पालन गर्नु पर्ने कर्तव्य पालन नगर्ने करदातालाई कर अधिकृतले आवश्यक देखेमा सो कर्तव्य पालन नगरेसम्म अन्य दफाहरू अनुसार हुने सजायमा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी निजलाई राहदानी प्रदान हुन रोक्का गर्न सक्नेछ ।

(२) दफा ५क. अनुसार उद्योग, व्यापार, पेशा वा व्यवसाय दर्ता गराउनु पर्ने कर्तव्य भएका व्यक्तिले दर्ता नगरी उद्योग, व्यापार, पेशा, वा व्यवसाय गरेमा निजलाई कर अधिकृतले बढीमा पाँचसय रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न वा दर्ता नगरेसम्म त्यस्तो कारोबार रोक्का गर्न वा कारोबार गरेको कुनै वा सबै मालसामाल कब्जा गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम राहदानी रोक्का गर्ने वा कारोबार रोक्का गर्ने वा मालसामान कब्जा गर्ने आदेश दिन अगावै कर अधिकृतले स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

---

१७२ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

१७३ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

६४. सजाय गर्ने अधिकारी : दफा ५९, ६०, ६१ र ६३ बमोजिम सजाय गर्ने अधिकार कर अधिकृतलाई ^{१७४}र दफा ५१क. को उपदफा (१) र (२) बमोजिम सजाय गर्ने अधिकार महा-निर्देशकलाई हुनेछ ।

६५. नियम बनाउने अधिकार : यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्न श्री ५ को सरकारले नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।

६६. खारेजी र बचाउ : (१) नेपाल आयकर ऐन, २०१९ खारेज गरिएको छ ।

(२) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत नेपाल आयकर ऐन, २०१९ बमोजिम आय विवरण दाखिल गर्न बाँकी भएको, दाखिल भएको आय विवरणमा कर निर्धारण गर्न बाँकी भएको वा निर्धारित कर असूल उपर गर्न बाँकी भएकोमा समेत यसै ऐनबमोजिम ^{१७५}कर निर्धारण र असूल उपर गरिनेछ ।

---

^{१७४} आठौं संशोधनद्वारा थप ।

^{१७५} चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।

द्रष्टव्य :- आयकर (तेश्रो संशोधन) ऐन, २०३४ द्वारा रुपान्तर भएको शब्द :-
“निर्देशक” को सट्टा “महानिर्देशक”